

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SCLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsrčica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po praznikih

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekalni
račun: Ljubljana št. ev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pozdravljeni bratje iz zlate Prage

Danes obiščejo naše mesto župan in člani občinskega sveta češkoslovaške prestolice - Ljubljana slavnostno sprejema mile goste - Vse mesto v zastavah - Praznik čsl.-slovenske vzajemnosti

Ljubljančani - somišljeniki!

Bližamo se dobi, ko bosta Jugoslavija in Češkoslovaška v desetem jubilejnem letu praznovali deseto obletnico osvoboditve. In prav tako kot v čudovito zanosnih dnevih majniške deklaracije in praških obiskov se bodo tudi letos izmenjavale misli med obema državama, kako se naprej graditi skupno bodočnost dveh med tuje, močne, gospodarsko in kulturno visoko stoječe narode najbolj zajedenih slovanskih držav SHS in ČSR. Parlamentarna odposlanstva so že izmenjala obiske. Neposredno pred nami so jugoslovansko-češkoslovaška trgovinska pogajanja. Danes pa imamo med seboj uradne zastopnike najslavnejšega slovanskega mesta, ki je slovanstvu v gotovih ozirih naravnost simbol — občinske odbornike Prage s primatorjem dr. Baxo na čelu.

Pozdrav, ki ga bodo dragi zastopniki Prage deležni v Ljubljani v imenu Slovenije, ni samo dejanje oljudnosti. Tudi ne gre samo za slučajen odziv med Čehi tako dobro poznane slovenske gostoljubnosti. Se manj za kakšno materialna pogajanja in posvetovanja zgolj praktične vsebine. Kajti Praga je v političnem in narodnostnem oziru Češka in v predstaviteljih praškega občinskega občinskega sveta vidimo dobesedno zastopnike češkega naroda. Kot take Vas sprejemamo.

V nas vseh se vzbuja vtis, ki ga dobi obiskovalci Prage, ko sprašuje pred starodavno praško mestno hišo, kaj pomenijo v sivem tlaku z belimi trnjevimimi venci prepleteni beli kamni. Potnik za potnikom prihaja, solska in odrasla mladina se gnete v spreodih in to neprestano, v teh mesecih še posebej. Stoletja in stoletja se čuje strasen odgovor: Skozi ta okna nad nami so metali iz mestne hiše zaprte češke vodje, kroniku rano pod nož; in kolikor kamnov in na tleh, toliko žrtv eno samo noč, v tistih dneh po bitki na Beli gori... Praga je za slovanstvo že stoletja krovčevala!

Potniku, ki ubira pot po praških ulicah, obstane pogled zdaj tu, zdaj tam. Ulice imajo že zgodovino. Tu je streljala policija lega, tam zopet onega leta. Gre v zborovalne prostore, v klube, doorane, inštitute, univerzo. Povsod le eno: Listamo po živi zgodovini slovanstva — tudi naši!

Nekaj dni je za nami, ko sta si v isti Pragi podala roke dr. Kramář in dr. Korošec in se je junaško izkazalo geslo: Zvestoba za zvestobo. Od tedaj iz Prage neizprosna borba proti Dunaju, neizprosna volja slovanskih mest za brezpogojno samostojnost in razbitje Avstrije; od tedaj v smrti nevarnosti preskušena češko-jugoslovanska vzajemnost, od tedaj volja, da z veliko Prago procvita v samostojnosti tudi velik narod s čudovitim in vzpodbudnim simbolom, ki vzbuja zanos ob slavni zgodovini, ki je čaroben ob jutranji zarji in ob večernem zatonu: Hradčany s Karlova mostu! Hradčany, kjer ima prost narod svobodno in izvoljenega lastnega poglavarja z vrednim začetnikom bodočih vrst: Tomažem Masarykom!

In še to: V dragih gostih pozdravljamo delo in uspehe, kot jih je pokazal ravno češki narod s Prago, ki zase in za slovanstvo, kaj da premore, ko se njegovi žiljenjski sili odpre in pusti svobodna pot. Umetnost se druži s prekipevajočo muziko; lepota z delavnostjo, industrija hodi z orjaškimi koraki; vsak žiljenjski gib, ki je v Parizu ali Berlinu že našel svojo odgovarjajočo zunanost, zida tudi že v Prazi svoj prostor. Politika, diplomacija in Merkur poganjajo kri iz srca po državah preko njenih mej. Pravo, kakor da ni bilo Prage pod zatiralko Avstrije, kakor da je v tem mestu že starodavna država in svetoona tradicija, ki nosi izven češkoslovaške je udomačeno označbo »srca Evrope«, katerega rad obišče vsakdo, a ne zapusti nihče. Pozdravljamo moč predstavnikov severnega slovanstva, ki so mnogo s svojo Prago pripomogli, da raste obroč slovanskega dobrega imena, civilizacije in kulture; pozdravljamo Pražo, živo propagando naše misli, najbolj poznano v svetu. Pražo preteklosti, ki navdušuje, in Pražo bodočnosti, ki vsebuje občudovanje.

Dr. Baxa! Sinteza praških lastnosti, dobrodošle! Čeprav v moderni dobi upravljanja strankar, vendar zgovoren dokaz, kako se služi domovini sveži, imajoč pred

Kadarkoli so nas zastopniki bratskega češkoslovaškega naroda počastili s svojim obiskom, so bili to za naš narod in naše mesto veseli dnevi. Ob vsaki taki priložnosti smo dali duška našemu narodnostnemu čuvstvom, navdušenju za slovansko bratstvo in iskreni ljubezni do bratov Čehoslovakov.

Danes nas kliče srce k sprejemu zastopnikov zlate Prage. Vsi gremo in vsi bomo pripomogli, da milim bratom pokažemo, kako iskreno želimo, da bi imeli v našem mestu prijetno bivališče.

Klub občinskih svetovalec SLS.

Čehi in mi

Čehi in Slovenci si nismo prijatelji in zavezniki šele, odkar živimo v svojih narodnih državah; še tesneje nas je v marsičem vezala tuja Avstrija, v kateri smo se ramo ob ramo borili za svoj narodni obstoj, naši stiki segajo pa še dalje nazaj tja v najstarejšo slovansko preteklost.

Temu se ne bo čudil nihče, kdor le pogleda narodopisni zemljevid Evrope. Slovenci in Čehi smo obe najzapadnejši veji močnega slovanskega drevesa. Naši skrajni rojaki segajo do istega poldnevnička na zapadu, širok smesni pas pa je preplaval nemški val, ki se je srečal ob Litvi z madžarskim. Še vedno pa je ostal po sredi ozek koridor, saj so najsevernejše slovenske vasi ob Rabi le malo oddaljeni od najbolj južnih slovaških ob Donavi. Tudi korotanski Slovenci so nekoč segali na sever čez Donavo in si podajali roke s češkimi brati. Koroška narečju v Zilski dolini in Rožu nas še danes spominjajo na češčino z marsikaterimi posebnostmi, kakršne opazimo tudi v naših brižinskih spomenikih. Nemški val je prepljusnil naše in češke meje; toda zemljepisna enotnost od vseh strani zaprte češke kotline sicer ni mogla zabraniti nemške kolonizacije, ohranila pa je Češko kot politično celoto, dočim se je v naše, proti jugovzhodu odprte alpske doline neovirano razlilo nemštvo in smo morali mi pustiti svoje koroške rojake še onstran politične meje. Oboji smo postali tako nekaj etnografski polotok v nemškem, oziroma nemško-italijanskem morju in najpopolneje prevzeli zapadno-evropsko kulturo in civilizacijo. Od nas obojih vodi pot na grško-bizantinski vzhod preko prehodnega ozemlja Slovaške oziroma Hrvaške tja k Ukrajincem in Rusom na severni, ali pa k Srbom in Bolgarom na južni strani.

Še preden nas je razdvojil nemški klin, smo se v 7. stol. združili pod kraljem Samom pred skupno nevarnostjo, frankovsko na zapadu in avarsko na vzhodu. Ko je po porazu Obrov začela prodirati frankovska moč na vzhod, sta ji podlegla najprej Češka in Korotan, politično težišče se je pa premaknilo proti vzhodu, kjer sta Velikomoravska država in naša Panonija obetali obnoviti Samovo kraljestvo. Kocelj je razumel in pozdravil viličastno zamisel Rastislavovo o narodni cerkvi slovanski. Sv. brata Ciril in Metod sta učila tako Čeha kot Slovence in Metod se je značilno nazival nadškofa panonskega in moravskega. Toda le prekmalu je madžarski naval pretrgal tudi te vezi in nas za vedno ločil v Severne in Južne Slovence.

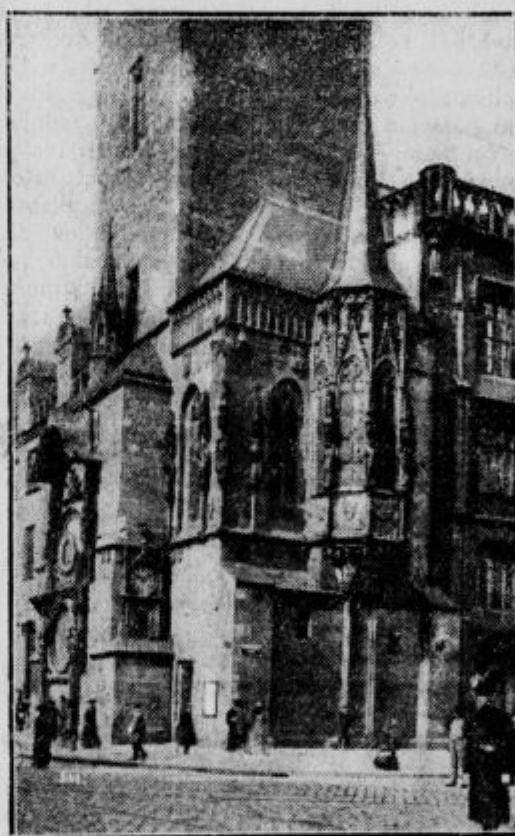
Nemški vojvode naše Karantanije kot češki Přemysli so bili poslednji vazali rimsko-nemškega cesarstva in celo oboji pospeševali našo germanizacijo. Fevdalno-dinastični stiki so nas spravili v 13. stol. ponovno v politično zvezo. Přemysl Otakar II. je vladal preko Avstrije tudi slovenskim deželam, a se je moral kmalu umakniti Habsburžanom, ki so si počasi podredili vse Slovence. Milejša usoda je naklonila Čehom francosko dinastijo Luksemburžanov, po kateri so dobili že tedaj vezi tudi s francosko kulturo. Že drugi Luksemburžan, znameniti »oče Češke« Karel I., pa nastopa kot pravi slovanski vladar. Češki kraljeviči se imajo po njegovem ukazu poučevati v »slovanskem jeziku«, v Pražo je poklical hrvatske glagoljaše in srbskega carja Dušana pozdravil kot brata, s katerim ga druži »isti plemeniti slovanski jezik«. Ko je postala Karlova hči angleška kraljica, so prišli Čehi

seboj koristi in interese celokupnosti. Najpopularnejši Pražak! Nam in Čehom znan iz mladočeškega risorgimenta, ki ni klonil, dokler ni bila žrtve kronana s slavljem, delo z uspehi!

Vsi: Bratsko pozdravljeni! Vsakemu: Pri nas — dom je Tvoj!

v stik tudi z Angleži. Reformno gibanje tedanje Zapadne Evrope je baš na Češkem najbolj odjeknilo in za Wicliffom je šel Hus in ustvaril Čehom domačo književnost.

Dočim so takrat Čehi v ospredju evropske pozornice, smo Slovenci še dolgo skriti v kotu.

Starodavna mestna hiša v Prazi, zgodovinsko ena najznamenitejših stavb.

»Boj Vitovca in ropanje Turčije« nam je dalo opraviti, a prav ta husitski »Pegam« Vitovec je nekakšen odmev velikih dogodkov na Češkem v naše zatišje, kot skromni menih, ki je pribežal v Stično in nam zapustil »stiški rokopis«. Šele celo stoletje kasneje je seglo slično duhovno gibanje iz Zapadne Evrope tudi k nam, seveda le z nemškim pečatom, ko nam je luteran Trubar ustvaril slovansko knjigo. Tridesetletna vojna in turška sila sta nas nato oboje pahnila v narodno mrtvilo, iz katerega smo se skoro obenem zbudili v prosvetljeni dobi in takoj stopili v duševne stike. Oče našega Linharta je bil Čeh in Dobrovský je kumoval našemu Kopitarju in njegovim naslednikom, po Kopitarju pa tudi Karadžiću. Po Šafařkyvi pobudi je napisal Čop prvo našo literarno zgodovino in Čelakovský je takorekoč odkril našim prednikom Prešerna. Slovák Kollár je vzbudil nato Gaja in Vraza in ilirizem nam je dal kot praktičen uspeh novi češko-ilirski pravopis, gajico.

Leto 1848. je združilo tudi naše in češke politike na slovanskem kongresu v Prazi in kljub naslednjemu desetletju reakcije slovensko-češke zveze v politiki in literaturi niso več prenehale. Levstik je v Olomucu prevedel »Kraljedvorski rokopis«, ki ga je med prvimi svojimi knjigami izdala Mohorjeva družba. Po češkem zgledu so zborovali slovenski »tabori« in ko nas je dualizem oboje odtrgal od Slovačkov, oziroma Hrvatov, so se učili naši voditelji praktične politike pri Čehih, v prvi vrsti dela za gospodarsko osamosvojitve Slovencev. Dunajski parlament in delegacije so nas družile na skupnem bojišču, a Masaryk je kot vzgojitelj mlajše politične generacije in neustrašen borilec za resnico v Friedjungovem procesu zlasti učinkovito posegel na jug. Popolnoma naraven razvoj je torej privedel avstrijske Jugoslovane in Čeha v skupno fronto, ko se je končno odločala naša usoda v svetovni vojni in kmalu bo deset let, ko smo si v najtežjem trenutku obljubili »zvestobo za zvestobo«. Sadeve tistih skupnih bojov uživamo danes, ko hvaležni

Dr. Karel Baxa.

primator — župan Prage, je bil rojen leta 1862. v Sedlcany. Po poklicu je odvetnik. Politično je pristaš narodnosocialistične stranke, je veliko deloval kot publicist in bil zagovornik skoro vseh političnih »grešnikov«, ki jih je vsled narodnopolitične propagande preganjala avstrijska justica. L. 1895. je postal češki dežel. poslanec, l. 1898. pa načelnik stranke. Isto leto je v praškem dežel. zboru vložil predlog za splošno in enako volivno pravico. Ta predlog je bil potem vzor za mnoge tozadevne zakone v drugih avstrijskih deželah. L. 1903. je dr. Baxa postal državni poslanec in ostal zastopnik Prage do prevrata, ko je leta 1919. zavezal župansko mesto češke prestolice. Odkar ima češkoslovaška republika ustavno sodišče, t. j. od leta 1920., je dr. Baxa tudi njegov predsednik. V češkoslovaški zgodovini in slovanskem gibanju si je dr. Baxa vklepal neizbrisno ime.

pozdravljamo v beli Ljubljani predstavnike »zlate Prage«, ki je zopet postala prestolica močne države — Republike Češkoslovaške.

Praški občinski svet in Slovenci

Slovenci se s svojega lanskega obiska v Prazi 16. in 17. avgusta še živo spominjamo velike prijaznosti in slovanske gostoljubnosti praškega občinskega sveta in posebe praškega župana-primatorja dr. Baxa. Na kolodvor je poslal občinskega svetnika Svoboda, da je v njegovem imenu pozdravil jugoslovanske goste. Naslednji dan je v mestni zborovalnici slovesno in prisrčno sam s toplimi besedami pozdravil slovenske in hrvatske goste. Občinski svet je potem vse jugoslovanske romarje, nad 300 po številu, pogostil. Pri tej priložnosti se je g. župan s posameznimi gosti najljubezniveje razgovarjal in se dal skupaj z njimi fotografirati.

V spremstvu župana dr. Baxa je bil ves čas med drugimi odborniki tudi popularni župnik Tylinek. Tudi ta nam je ostal v posebnem prijetnem spominu, ker je z veliko navdušenostjo in spretnostjo vodil naš pozdravni večer na Slovanskem Ostrovu v Prazi. Naše občinstvo posebno opozarjamo na tega zastopnika češke LS, ki kot član praške mestne delegacije pride danes v Ljubljano.

Glasbena Matica v Prazi

v Prazi, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Ljubljansko Glasbeno Matico, ki bo jutri priredila v Prazi koncert, pozdravljajo vsi češki listi v obširnih člankih. V soboto so bili slovenski pevci v Plznu nadvse prijazno sprejeti po zastopnikih številnih oblastev in korporacij; prebivalstvo jim je prirejalo navdušene ovacije. Jugoslovanski poslanik v Prazi Lazarevič bo drugi teden odpotoval z deputacijo v Trenčin, kjer se bo tamošnji jugoslovanski mavzolej mestne uprave slovesno otvoril.

Dunajski obrtniki posetijo Jugoslavijo

v Dunaju, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Glavna zveza avstrijskih obrtniških zvez priredi študijsko potovanje v Jugoslavijo v času od 20. do 28. maja. Posetili bodo Beograd, Zagreb in Ljubljano. Izletnike bo spremljal jugoslovanski trgovinski ataše na Dunaju Simić.

Fašisti povsod nepriljubljeni.

v Basel, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) V italijanski bolnišnici so otvorili zastavo. Slovesnosti so se udeležile tudi fašistične organizacije. Spreved je moralo varovati 100 mož policije, ker so baselski komunisti hoteli porabiti priliko za veliko demonstracijo proti Mussoliniju in fašizmu, katere se je udeležilo več kot tisoč delavcev. Policija je komunistom preprečila priti do italijanskega konzulata.

Od razpisanih 20 nagrad v znesku 100.000 dinarjev
je šele ena izplačana!

Zato ostane še 19 nagrad v skupnem znesku
95.000 dinarjev

Vi, ki ste od bančne poslovalnice L. Ž. KONJOVIĆ iz
 BEOGRADA, dobili poslano ponudbo, požurite se z naročil-
 nico, ker samo do konca tega meseca poslane naročilnice
 nudijo mogočnost dobiti

Prvi maj je pred vratmi!

**19 nagrad po
 5000 dinarjev!**

Ljudska posojilnica v Celju

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
 (popreje pri Belem volu)

Obreštuje
 hranilne vloge po naj-
 višji mogoči obrestni meri in je
 denar pri njej najvarneje naložen, ker jamčijo
 poleg rezerv in lastnih hiš vsi
 člani z vsem svojim pre-
 moženjem.

Posojila in trgovski krediti
 pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.
 Hranilne vloge nad Din 52.000.000.—

OPEKA

Križevska industrija.
 opekarna z umetno sušilnico v Križevcih pri
 Ljutomeru in

Puconška parna opekarna
 v Puconcih (Prekmurje)
 priporočata svoje prvovrstne opečne izdelke
 po ugodni ceni.

Centralna pisarna:
HARTNER, Murska Sobota.

I z s t r i ž i j e

**KUPON
 ZA UGANKE
 V
 ILUSTRIRANEM
 SLOVENCU**

Št. 17

VELIKA IZBIRA RAZLIČNEGA LODNA
 IN SEVIJOTA ZA ŠPORT IN TURISTIČNO
 A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

Prostovoljna sodna dražba!

Dne 17. t. m. in nadaljnje dni se bo
 prodajala zapuščina po umrlem gospodu
 Fran Ksav. Casperju, obstoječa iz novega
 pohištva, tapetniških predmetov, raznih
 preprog, slik itd.

Prodajalo se bo vsak dan dopoldne
 od 9—12 in popoldne od 3—6 na dvorišču
 tovarne DERENDA, Emonska cesta št. 8.

Kupujem

hrastove prage (šveler e)

2-60 m, 25/15 cm skozi celo leto. — Pre-
 vzemajo se pragi vsak mesec na nakladalni
 postaji in plačajo v gotovini. — Ponudbe
 naj se pošljejo na

Poštni predal 167 — Sušak.

Parna lokomobila 36 PS

»Esterer« 1911 12 atmosfer
 s predkurjavo, 20 m dolgim dimnikom, se radi
 opustitve obrata poceni prola Naslov v celjski
 podružnici »Slovenca«.

Zelo znižane cene!

Dvokolesa novi modeli 1928, mo-
 torji, otroški in igračni vozički,
 najnovejši šivalni stroji in pnev-
 matika Michelin. Posebni od-
 deleki za popolno popravilo, emaj-
 lirane in pon-klanje dvokoles, otroških
 vozičkov, šivalnih strojev itd. Prošaja
 na obroke. — Ilustrovani ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L.
 tovarna dvokoles in otroških vozičkov
 Ljubljana, Karlovka cesta št. 4.

BOLNIKI berite!

Kolikor ima leto dni, toliko postaj trpljenja
 mora obiskati nervozen bolnik, kajti slabi
 utrjeni živci mu zagrenjajo življenje in po-
 vzročajo razne boli. Zbadanja, trganja, omo-
 tica, tesnoba, glavobol delni in popolni,
 šumenje v ušesih, migljanje pred očmi, mo-
 tenja v prebavi, pomajkanje spanja, po-
 tenje, trganje v mišicah, nesposobnost za
 delo in razne druge prikazni so posledica
 slabih, utrjenih, bolnih živcev.

Kako se rešite te nadloge?

S pristnim Kola-Lecithinom. Redilno sred-
 stvo, ki vsebuje obilo vitamina, je postalo
 za človeštvo izvir dobrote. Pospešuje na-
 čudoviti način delovanje telesa. Krepi hrbtni
 mozeg in možgane, jači mišice in ude, daje
 moč in pogum življenja.

V boju za zdrave živce

dela pristni Kola-Lecithin večkrat čuda,
 primerne hranilne snovi vodi do skrajnih
 mest proizvodnje krvi, poživilja, opogumlja
 ter ohranja mladost in svežost. Sami se
 boste mogli prepričati, da vam ne obetam
 nič neresničnega, kajti v prihodnjih dveh
 tednih pošljem vsakomur, ki mi piše, po-
 popolnoma zastoni in franko malo škaltjico
 Kola-Lecithin in knjigo zdravnika z mnogo-
 stranskimi dolgiimi izkušnjami, ki se sam
 moral boriti proti tej bolezni. Pišite mi
 svoj natančni naslov in pošljem Vam takoj
 obljubljeni

popolnoma zastoni.

E. PASTERNAK, Berlin S. O.
 Michaelkirchplatz 13, Abt. 18.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzo av. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine
 in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Dr. Korošec v južni Srbiji

r Belgrad, 23. aprila. (Tel. >Slov.<) Današnja »Pravda« prinaša iz Skoplja sledeče poročilo: Sem je prispel z brzovlakom notranji minister g. dr. Korošec v spremstvu g. Zike Lazića, šefa oddelka za javno varnost v notranjem ministrstvu. Na kolodvoru ju je sprejel veliki župan g. Naumović. Minister

g. dr. Korošec je častnikarjem izjavil, da je to njegovo potovanje v Južni Srbiji inspekcijsko potovanje. Po vrnitvi v Skopje bo dal častnikarjem izjave. G. dr. Korošec je odpotoval v Veles, odkoder bo nadaljeval pot z avtomobilom.

Vlada ima najmočnejšo zaslombo v narodu

r Belgrad, 23. aprila. (Tel. >Slov.<) V političnih krogih se največ komentirata dva dogodka, Vukičevićovo zborovanje v Velikem Bečkereku in dr. Korošecovo potovanje v Južno Srbijo. Vukičevićovo zborovanje je jasno dokazalo, da nimajo nezadovoljnejši v radikalnem klubu med ljudstvom nobene zaslombe. Samo dejstvo, da je imel Vukičević v Ninčičevem volivnem okrožju impozantno zborovanje z 10.000 udeleženci, kakršnega ni mogel Ninčič nikdar sklicati, jasno dokazuje, da g. Ninčič ni našel odmeva med volivci, ki so se izrekli za g. Vukičevića. To zborovanje je bila dobra lekcija za g. Ninčiča. Na volivce, kakor tudi na politično javnost je ugodno vplivala izjava ministrskega predsednika g. Vukičevića o stabilnosti vlade in o njenem delu. Nesporna uspeha te vlade sta sprejetje davčnega zakona in najetje posojila, ki se bo porabilo, kakor je rekel predsednik, za investicijska dela.

Povsem je jasno, da je to zborovanje razjasnilo položaj in da g. Vukičević nima ogromne večine samo v vladi, ampak tudi med ljudstvom. Na eni izmed prihodnjih sej radikalnega kluba se bo izkazalo, da so nezadovoljnejši popolnoma premagani in da se

nihče ne bo več usojal priti z akcijo, ki bi bila naperjena proti vladi.

Z druge strani so politični krogi iskreno pozdravili dr. Korošecovo potovanje v Južno Srbijo. Ker bo poznavanje tamošnjih prilik znatno pomagalo razčistiti vprašanja, ki se tičejo Južne Srbije. V merodajnih krogih se temu potovanju pripisujeta največji pomen in važnost za konsolidacijo naših notranjih razmer.

Kot pendant zborovanju v Velikem Bečkereku je v politični položaj prinesel še več jasnosti sledeči dogodek: Včeraj je začel g. Nastas Petrovič v Loznici na javnem shodu z akcijo za ustanovitev kmetijske fronte, toda kmetje iz celega Podrinja so v velikih množicah prišli na zborovanje, ki se je popolnoma ponesrečilo, in izrekli zaupanje skupščinskemu predsedniku g. Periču. S tem se je tudi ta Petrovičeva akcija takoj v kali zadušila.

Poleg teh dogodkov včerajšnjega dne se smatra kot važna današnja Vukičevićeva avdiencia v dvoru. Po tej avdienci se je vršila seja šefov klubov gg. Ljube Davidovića, Spahije in Vukičevića, na kateri so se popolnoma sporazumeli o nadaljnjem vladnem delu.

Shod Velje Vukičevića v Bečkereku

Veliki Bečkerek, 23. aprila. V nedeljo je prispel sem predsednik vlade g. Velja Vukičević s tremi ministri in še 20 poslanci. Zborovanje je bilo izredno številno obiskano in je poteklo brez vsakih incidentov. Shoda se je udeležilo okrog 10.000 ljudi. Prvi je govoril ministrski predsednik Vukičević, ki je med drugim dejal:

Glavna skrb vlade je, da izravna številne neenakosti. Pri tem poslu je vlada naletela na zapreke, ki so jih delali naši politični nasprotniki. Med ljudstvom so vzbujali nevoljo in ustvarjali nered tam, kjer bi moral biti red največji, ter ovirali skupščinsko delo. Vendar se nam je posrečilo, kar se dosedaj še ni posrečilo nobeni vladi, da smo izenačili davčni zakon za celo državo.

Da bi nasprotniki ovirali naše delo, so se združili v koalicijo. V njej so se zbrali ljudje, ki niso nikdar drug drugega marali. To je znak njihove slabosti. V boju proti nam niso izbirali sredstev. Hoteli so nas razdeliti v dve fronti. Mi pa poznamo samo državljane te države. Mi ne poznamo samo Srbov, ampak tudi Hrvate in Slovence, Madjare in Nemce, ako so lojalni državljani.

Vlada ne razpravlja samo o politiki, marveč se je z vso skrbjo zavzela za zboljšanje težkega gospodarskega položaja. Lani smo imeli slabo letino. Vlada pasivnih krajev ni

zanemarjala, ampak jim je dala 200.000.000 dinarjev za pomoč, tako da ni več gladu. To je veliko človekoljubno delo, da smo to težko leto prebili.

Glavno naše stremljenje gre za ublažitvijo kmetijske krize. V tem delu nismo rabili praznih besed, marveč smo se zavedali, da moramo ustvariti možnost, da se v državi dela, da se grade železnice in ceste, da se izsušujejo močvirja. Siromašnemu človeku, ki hoče delati, hočemo prožiti možnost, da zasluži.

Zato se je vlada odločila najeti posojilo, ker se brez denarja ne da vse to izvesti. Posojilo bomo razdelili po potrebah. To se bo napravilo javno in odkrito. Videli boste, da ne delamo nobenih razlik in da ni razlike in meje med oblastmi v naši državi.

Nato je predsednik govoril o nesoglasju med radikali. Nezadovoljnejši v naši stranki je malo. To dokazuje visoko število navzočih. Ta nesoglasja so brezpomembne stvari. Poravnali jih bomo tovariško in prijateljsko po starih običajih. V nasprotnem časopisu ste brali o teh stvareh kot da se bo radikalna stranka vsak čas razbila. Na tem pa ni prav nič resnice.

Za Vukičevićem so govorili ministri Stančkovič, Kujundžić, ter poslanca Lalošević in N. Molčić.

Izjava in poziv

V uvodnem članku političnega dnevnika »Jutro« št. 82 od 5. aprila 1928 je objavljen silovit napad na sedanjo vladno večino radi dozdevnega preganjanja državnega uradništva pri različnih oblastvih, zlasti pri pošti. Člankar pravi, da je preganjanje doseglo višek na pošti, da se izvršni uradniki slepo preganjajo ne glede na rodbino in deco, ker so pristaši drugih strank. Po tej težki ugotovitvi pa pravi člankar dobesedno: »Vsi prsti kažejo na nekega Jakšeta in poslanca Vesenjaka.«

To je pač težek očitek proti drž. uradniku, ki pozna maščevalnost svojega nasprotnika tudi brez pretnje na koncu članka o obrnjeni palici in glasniku brezobzirne reparacije in osvete. Še težji je ta očitek za javnega delavca, ki uživa zaupanje večine slovenskega poštnega nameščenstva kot voditelj nepolitične stanovsko-strokovne organizacije. Ker kot tak ne morem izstopati v polemiki dnevnega časopisa, sem storil v obrambo svoje časti to, kar mi je preostajalo: izročil sem zadevo odvetniku.

Vendar pa se je stvar zasukala tako, da moram končno vendar prositi za gostoljubnost v Vašem cenj. listu. Moj pravni zastopnik je namreč pozval urednika »Jutra«, da prekliče kleveto, kolikor je naperjena proti moji osebi, oziroma da sporoči ime pisca. Uredništvo »Jutra« ni na ta poziv nič odgovorilo, pač pa sem bil od osebe, ki stoji blizu »Jutra« in njegovi stranki, opozorjen, naj se ne spuščam v tožbo, ker je prevzel odgovornost za sporni članek narodni poslanec g. dr. Kramer.

Ni torej dovolj, da so vrgli name tik pred glavno skupščino organizacije, kateri predsedujem, blato najgrše sorte, ampak me hočejo z brezuspešno tožbo še materialno

oškodovati. Tega veselja jim ne morem privoščiti. Ker ne morem klevetnika tirati pred sodišče, da tam dokaže svojo trditve, moram v obrambo svojega dobrega imena tukaj javno ugotoviti:

1. Citirani članek v »Jutru« je neresničen, kolikor kaže s prstom na mojo osebo.

2. Z nar. poslancem g. Vesenjekom nimam nikakih zvez. Še nikdar nisem z njim govoril, še nikdar mu pisal, še nikdar ga videl in ga niti po sliki ne poznam.

3. Kolikor je meni znano, ni bil za časa sedanje vlade pri pošti še nihče politično premeščen. Bilj so neki ukazi o premeščitvah, toda do danes se ni še nobeden izvedel in prizadeti uradniki še vedno sede v Ljubljani.

4. Protestirati moram in smem samo proti preganjanju članov organizacije, katere zunanji predstavnik sem danes jaz. Od prizadetih gospodov pa ni nihče član te organizacije. S katero pravico in s kakšno legitimacijo naj bi se torej nenaprosen vmešaval v njihove stvari?

5. Kdorkoli — razen narodnih poslancev — hoče s svojim imenom kriti citirani stavek iz »Jutra«, bo imel priliko to pred sodiščem dokazati in me tako za vedno onemogočiti.

V Ljubljani, dne 23. aprila 1928.

Joško Jakše, poštni uradnik in predsednik Obl. organizacije ptt. uslužbencev.

v Zeneva, 23. apr. (Tel. >Slov.<) Danes je dospel semkaj romunski notranji minister Duca na obisk k Titulescu, namerava se pa že zvečer vrniti v Bukarešto. Razen da ga vpraša po njegovem zdravju in kdaj se misli vrniti v Bukarešto, je bil njegov namen tudi ta, da sta se ministra razgovarjala o notranji politični situaciji Romunije.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Torek, 24. aprila: Jurij, muč., Fidelis S., muč. — Jutri: Varstvo sv. Jožefa, Marko.

Dunajska vremenska napoved za 24. aprila: Izpremenljivo vreme.

ZGODOVINSKI DNEVI.

24. aprila: 1908 je umrl slovenski pravoznanec dr. Baldomir Bogišič. — 1829 se je rodil genre-slikar Benjamin Vautier. — 1874 je umrl geolog John Phillips. — 1882 je bil v Argentini umorjen francoski potovalec Jules Creveaux. — 1891 je umrl pruski generalni feldmaršal, grof Helmut von Moltke. — 1877 je Rusija napovedala Turčiji vojno.

* * *

★ Zahvala. K 90 letnici sem prejel toliko vošil in častilk, da se ne morem vsakemu posebej zahvaliti. Zato se na tem mestu vsem voščilec skupaj zahvaljujem za njihova prijazna vošila. Bog jih usliši. Veliko veselje ste mi naredili, ko sem spoznal, da imam še veliko prijateljev, ki se mene starčka spominjajo. Bog Vam povrni in blagoslovi Vas in Vaše delovanje za čast božjo in blagor ljudi. — Škofja Loka, 23. aprila 1928. — Janez Wester, biserni mašnik.

★ Shodi SLS v novomeškem in črnomeljškem okraju. Na Belo nedeljo je imel posl. dr. Kulovec zelo dobro obiskane shode v Ambrusu in Hinjah. Preteklo nedeljo je pa imel številno obiskan shod na Vičici. Prof. Jarc pa je govoril na shodih na Radovici in Lovkici. Na vseh shodih so zborovalci odobrili politiko svojih poslancev in izrekli soglasno zaupnico dr. Korošcu, Jusloslov, klubu in obl. odboru.

★ Koncert ljublj. Glasb. matice v Pragi, ki se vrši danes ob osmih zvečer, bo potom telefonskega prenosa oddajala tudi zagrebška radio-oddajna postaja.

★ Shod Slov. ljudske stranke se je vršil v nedeljo 22. t. m. v Laporju po rani sv. maši po poznem sv. opraviču pa v Slov. Bistrici. Udeležba je bila nad vse zadovoljiva. Može in fantje so z zanimanjem sledili govorom nar. poslancev g. Faleža in obl. poslanca ter tajnika SLS v Mariboru g. Ovčarja.

★ Novi župan v Zrečah. Nedavno umrli zrečanski župan Winter je občini načeloval 22 let. Naslednik v županski časti mu je postal dosedanjí svetovalec gospod Orož Jurij, čast svetovalca pa je dobil gospod Pukl Gustav, oba odlična pristaša SLS.

★ Sestanek županov za sodni okraj Brežice. V nedeljo, dne 22. aprila se je vršil v Brežicah sestanek županov in občinskih odbornikov celega sodnega okraja z oblastnim predsednikom g. dr. M. Natlačenom. Sestanek, ki ga je vodil gerent okr. zastopa g. M. Frece, je bil zelo dobro obiskan po županih in odbornikih. Udeležila sta se ga tudi oblastna poslanca gg. Jože Tratnik in Franc Podvinski. Oblastni predsednik g. dr. Natlačen je v jasnih jednatih besedah podal delavni načrt oblastnega odbora v splošnem kakor tudi posební, to leto izvršljivi načrt za brežiški okraj, ki obstoja v izvedbi prepotrebnih gnojničnih jam. Razložil je oblastne davščine, ki so za delovnega vinogradnika vse prostovoljnega značaja. Pojasnil je akcijo oblastnega odbora, ki bo vsem interesentom, ki so naročili galico, preskrbelo galico za 2 Din pod tržno ceno. Soglasno so se vsi župani izrekli za cpustitev dosedanje organizacije okrajnega zastopa in za uvedbo okrajnega cestnega odbora, zdravstvenega okrožja in okrajne blagajne. Poljuden govor in izčrpna razlaga g. oblastnega predsednika glede vseh gospodarskih potreb je napravilo na vse župane in odbornike najboljši vtis, namreč, da vodijo delo pri oblastni samoupravi res moške, ki imajo srce za delovnega človeka.

★ Kakor človek brez duše je soba brez ure. V lepo sobo brez dvoma spada dobra ura. Petnajst krasnih budičk je razpisanih pri »Slovenčevih« nagradah, za katere prične tekmovanje 1. maja. Porabi priliko in pridobi s pravico do žrebanja s tem, da naročiš list (oz. da pravočasno poravnáš naročnino) in najdeš pet napak na zadnji strani »Slovenca« med 1. in 26. majem t. l.

★ Češki gostje v Zagrebu. Včeraj zjutraj so iz Belgrada dospeli v Zagreb češki gostje na čelu s praškim županom dr. Baxo. Na kolodvoru so jih sprejeli oficijelni zastopniki oblastev, Češkoslovaške-jugoslovanske lige, raznih društev in mnogoštevilno občinstvo. Goste je najprej pozdravila gospa županja Heinzlova s kito cvetja, nato pa zastopniki raznih korporacij. Ob desetih dopoldne je župan Heinzl sprejel goste v mestni hiši in jih pozdravil z dolgim govorom. Odgovoril mu je praški župan dr. Baxa, ki je v svojem govoru posebno omenjal načrt zveze slovenskih mest in prosil mestno zastopstvo, da tudi ono s svoje strani stori vse, da pride čimprej do te zveze. Nato je izročil mestu darilo Prage kip zve. Jurija. Potem so si gostje ogledali Zagreb, posebno stolno cerkev, akademijo, vseučiliško knjižnico, etnografski muzej, ob eni pa je bil slavnostni banket v mestni kleti. Popoldne so si gostje še nadalje ogledovali mesto,

zvečer pa je bilo v narodnem gledališču izvajanje Dvorakovega »Requiem«.

★ Odpremljanje uslužbenskega davka. Finančna delegacija nam pošilja: Novi zakon o neposrednih davkih nalaga vsem delodajalcem dolžnost, da morajo po lestvici, ki jo vsebuje pravilnik o uslužbenskem davku, objavljati v Uradnem listu št. 31 z dne 31. marca 1928, pri vsakem izplačilu službenih prejemkov odtegotati davek in ga s predpisanim seznamkom vseh uslužbencev in delavcev mesečno odpremljati pristojnemu davčnemu uradu. Olajšavo od te dolžnosti mesečnega plačevanja uživajo: 1. oni delodajalci, ki redoma ne zaposlujejo več kot pet uslužbencev in 2. delodajalci glede hišnega služabništva. Tem delodajalcem je že s pravilnikom dovoljeno, da smejo davek odpremljati četrtletno in sicer najkasneje 15. dan po preteku vsakega četrtletja. Predpisani seznamek pa morajo delodajalci pod 1. izpolniti za vsak mesec posebej in, ko plačajo davek, morajo davčnemu uradu predložiti seznamke za vse tri mesece. Za hišno služabništvo pa ni treba sestavljati seznamka. Zanje zadošča navadna pismena prijava, v kateri je navesti: ime in priimek posla, višino prejemkov v denarju in odtegnjeni davek. Če davek ni pravočasno plačan, se računajo od prvega dne po preteku roka pa do dne plačila 6 odstotne obresti. Onim delodajalcem, ki davka ne odpremlijo v določenem roku, pošlje davčni urad pismen opomin, naj izroči predpisani seznamek in polno uslužbenski davek v osmih dneh. Če delodajalec tudi v tem roku ne izpolni svoje dolžnosti, odmeri davek davčno oblastvo na podlagi uradnih podatkov. Poleg tega pa mu predpiše še denarno kazen.

★ Duhovniki-izseljenci. Prav bi bilo, da bi se duhovniki, ki smo prišli iz Primorske, pogovorili o raznih skupnih zadevah. Zato prosim sbrate-izseljence, naj mi sporoče svoje naslove. David Doktorič, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

★ Knjigoveški tečaj. Kakor druga leta priredi Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 5, tudi letos knjigoveški tečaj za člane naših društev. Vršila se bosta dva tečaja: prvi v nedeljo 29. t. m., drugi v ponedeljek 30. t. m.; obakrat se prične pouk ob pol 9 dopoldne in se neha ob 4 popoldne. Ako bo za v nedeljo 29. t. m. preveč priglasencev, se bo vršil za nadštevilo še en tečaj v nedeljo 6. maja t. l. Priglasiti se je takoj na gornji naslov. Vsak udeleženec naj prinese s seboj manjšo nevezano knjigo, močno šivanko in nekaj sukanca.

Priznano

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trvdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

★ Potres. V nedeljski številki smo poročili o potresu, ki so ga čutili v soboto popoldne okoli treh v Litiji. Ta potres so čutili nekateri tudi v Ljubljani. Iz Moravč nam pišejo: V soboto ob treh se je čutil tukaj močan potres. Prišel je od juga kakor ropotajoč voz, sledil je zelo močan sunek z močnim pokom. Tudi iz Sve pri Litiji nam poročajo, da so čutili močan potresni sunek z močnim podzemskim bobnenjem.

★ Matica živih in mrtvih S. H. S. V razpisnem natečaju za izdelavo jubilejnih spomenik določeni rok za predajo načrtov se na zahtevo organizacije likovnih umetnikov preloži od 30. aprila na 15. maj t. l. To je zadnji termin za predajo načrtov. Z odlaganjem tega termina se odlagajo tudi vsi ostali datumi, predvideni v objavi natečaja, za 15 dni.

★ Iz naših Kotov. Z veseljem smo brali v »Slovencu« št. 89 z dne 18. t. m. notico »V delu za narod«. Končno se nam bodo izpolnile dolgoletne želje — dobili bomo cesto, ki bo vezala Drago, oba Kota in Prezid na Hrvatskem. Upamo, da bo s tem ustrezno splošnim željam ter da se ne bode dobil kdo, — kakor svoječasno — ki bi deloval proti tej cesti zvezi. Že naravne prilike, pa tudi naše gospodarske kakor tudi druge razmere zahtevajo, da pridemo do zveze z Drago in ne Loškim potokom, kakor se nekateri predlagali. — Pri tem radevolje pripoznamo, da se imamo zahvaliti edino le SLS, oziroma gosp. posl. Škulju, nadalje pa našim oblastnim poslancem gg. Skubicu, Jarcu in Peterlinu, ki so s svojim vplivom in umno gospodarsko politiko dosegli, da se bo v najkrajšem času gradila prepotrebna cesta. Naj si to zapomnijo vsi naši volivci, da bodo znali ob volitvah poplačati trud onim, ki za nas delajo.

★ Grozilna pisma. Janez Zerdin in Ana Kotnjek iz V. Polane (Slov. krajina) sta dobila grozilna pisma brez podpisa. Pisma so bila oddana na pošti v M. Soboti. V pismih zahteva neznanec večjo vsoto denarja, ki ga morata naslovljenca položiti na določen kraj. Za slučaj, da zahtevi ne bi zadostila, ju zadene hudo maščevanje. Kakor sporoča pisec, ni sam, marveč je član tolpe tridesetih mož,

Kako so volili Francozi

(Od našega stalnega pariškega dopisnika.)

To nedeljo, dne 22. aprila, so se vršile po celi Franciji volitve za državni zbor. Po velikanskem številu kandidatov, ki so bili prijavljeni, se da sklepati, da bo morda samo ena četrtina poslancev definitivno izvoljena na ta dan, ter da bo glavna odločitev padla že le osem dni pozneje. Sicer se ni ustvarjena končna slika, gotovo pa je, da je zmaga Poincaréjeva gospodarska in Briandova zunanja politika. Zakaj se je moral francoski volivec odločiti za oba?

Redko kdaj najdemo v zgodovini parlamentarizma sliko, kot nam jo je nudil zadnji razpuščen francoski parlament. Med velikim in hrupnim veseljem so majnika 1924 prišli od volivnih skrinj radikalni socialisti in socialisti kot zmagovalci nad nacionalnim blokom, ki je Francijo vladal praktično od leta 1914. naprej. Večinske stranke so zasedle centrum in levo ter si dale zveneče ime levega kartela. Pred to zmago se je morala celo ukloniti konstitucija, ker nosi ministrski predsednik Herriot ni hotel sprejeti svojega mandata iz rok predsednika republike, ki je svoje dni bil eden poglavitejših delavcev v takimenovanem nacionalnem bloku. Sklical se je nacionalni parlament, ki je izbral drugega predsednika republike v osebi Doumergua, in šele od njega je levičarska večina sprejela mandat, da prevzame v svoje roke usodo Francije in republike.

Sledila je doba velikih iniciativ v zunanji politiki, razgovori med Herriotom in angleškim predsednikom vlade Ramsay Macdonaldom, sklicana je bila londonska konferenca, ki je izimila Dawesov komite ter prvokrat v povojni zgodovini postavila vprašanje nemških reparacij na praktično in komercialno podlagi. Francoske čete so zapustile Porturje, Federativna republika ruskih sovjetov se je oficijelno priznala, v Genovi pa je francoska delegacija vrgla na konferenčno mizo besedo aronitražke kot splošno sredstvo za obrambo miru v Evropi.

V notranji politiki se je kartel istotako z zaviranimi rokami spravil na delo. Državni proračuni dosihmal niso bili nikdar v redu; francoska valuta je stala pod pritiskom mednarodne špekulacije, razrušene pokrajine so še vedno čakale, da jih vpostavimo v predvojne produktivne možnosti. Joseph Caillaux, znan pod imenom finančnega čarovnika, je kot novi finančni minister prevzel nalogo, da najde denar za predvidene državne potrebe. Kartel je dejansko živel le od dobre volje socialistične stranke, ki sicer ni hotela sprejeti vladne odgovornosti, ampak je za kulisa-mi vendar uveljavljala svoje zahteve. Socialistični finančni načrti se sučejo vedno okrog kapitala, in zato je nova vlada morala misliti na zakonske predloge, ki bi bili kapital udarili. »Denar se naj poišče tam, kjer je.« To-rej ne davkov, ampak oddaja kapitala. In v tej megli so se vršile parlamentarne debate, finančni ministri so padali eden za drugim; a ker nobeden ni smel proč od socialistov v strahu, da s tem ne izgubi njihovih glasov v državnem zboru, se je vsaka nova finančna reforma vedno sukala okrog vprašanja, kako dobiti denarja za državo brez novih davkov. Med tem prerakanjem v temi je pa začel ogroženi kapital bežati preko državne meje ter se zatekati v sosednje države, kjer bi ga ne mogla doseči grabežljiva roka socialistične tajne diktature. Frank je pa podlegel spekulaciji ter strahu domačinov samih, ki niso imeli več zaupanja vanj ter se ga pridno otrsali. Tujci, ki so bili lastniki francoskih vrednostnih papirjev, so jih metali na borzo ter jih kupoma prodajali. Finančno ministristvo je nekaj časa poskušalo najti denar potom tiskovnega aparata, a katastrofa je bila neizogibna. Trositi denar je zelo lahek posel vlade, a najti ga — je težje. Levica je prišla na vlado prvič, ker je bila obljubila, da vzpostavi mir na zunanji in da olajša življenje srednjih stanov. Prvo se ji je posrečilo, drugo pa se je moralo končati s finančno žaloigro, ker denarna vprašanja niso dostopna za sentimentalizem. Če hočeš denar trositi, ga moraš imeti.

Situacija je po dveh letih levičarske vlade dobila sledečo obliko: v majniku 1924, ko je kartel prevzel vladno krmilo, je angleški funt bil vreden 70 frankov, julija 1926 je razmerje padlo na 240. Zakonita meja, ki je bila določena za papirno cirkulacijo, se je prekoračila za tri milijarde frankov, državni dolg napram francoski državni banki, katerega je bil prej Poincaré spravil od 27 milijard na 22 milijard frankov, se je v dveh letih zopet dvignil preko stare številke; julija 1928 je državna blagajna imela ravno še malo manj od ene milijarde frankov, zunanji po deželi pa je krožilo 30 milijard 500 milijonov papirnatga denarja. Še par mesecev, pa bi bila katastrofa gotova. Tedaj se je zgodil ta politični čudež, katerega smo spočetka omenili. Levičarska večina se je morala pred grozečim prepadom udati, odvrči se socialističnemu gospodarskemu futurizmu, ter iskati rešitve v zvezi s prej tako zaničevano desnico. Tako se je sestavila s pomočjo radikalnih socialistov in z desnico nacionalna vlada, vlada rešitve, ki je imela zelo slično podobo bivšega nacionalnega bloka, proti kateremu je majnika 1924 kartel vihal roke v maščevanju.

Kartel je v tej vladi obdržal le politične portetelje, med tem ko so stranke bivšega nacionalnega bloka prevzele gospodarske. Poincaré je bil izbran, da nosi odgovornost za vse ukrepe, ki naj bi Francijo zveleli iz denarnih težav.

Tako je parlament iz leta 1924, ki se je bil izvolil proti Poincaréju in njegovi politiki, po preteku dveh let poklical nazaj istega Poincaréja ter mu izrekel zaupanje, kakršnega ni izrekel niti ministrom levičarske večine. Tisti angleški publicist, ki je takrat zapisal »da oni, ki misli, da pozna francosko dušo in francoski ženi, se bridko moti, ker vsak dan nam odkriva nove vires vitalnosti tega ženjalnega naroda«, je imel prav. Poincaré je spravil v red državni proračun, znižal državni dolg pri Francoski Banki od 39 milijard frankov na 23 milijard, spravil francosko devizo od 240 do funta na 125 do angleške devize. Svoje delo je Poincaré natančno opisal v sijajnem finančnem ekspoziciju pred razidom parlamenta ter v dveh svojih velikih govorih v Bordeaux in v Carcassone. Brez dvoma je, da se je vrnilo zaupanje v francosko ekonomijo, in to je faktor, s pomočjo katerega se bodo vse finančne reforme izvršile. Navsezadnje se lahko trdi, da je glavno vprašanje, okrog katerega so se vršile nedeljske volitve vprašanje zaupanja. Že iz tega ozira se ni bilo bati, da bi francoski volivec, ki je instinktivno praktičen v vprašanjih, ki se tičejo njegove denarnice, poslal v parlament večino, ki bi ga še enkrat izpostavila nevarnosti, kateri je s tako veliko težavo utekel. Zato se je desnica

Poincaré-Briand oba zmagala

v Pariz, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Francoske volitve, katerih se je navzlic nezanimanju občinstva med 6 tedensko volivno kampanjo udeležilo okoli 80% volivcev, so povsod potekle popolnoma mirno. Razen iz 5 do 6 volivnih okrožij v kolonijah so znani izidi že iz vseh 612 volivnih okrožij. Pri prvih volitvah je bilo dosedaj izvoljenih 178 poslancev, v 430 volivnih okrožjih pa so potrebne ožje volitve, kar pomenja rekordno število napram zadnjim 4 volitvam. — Glasom objave ministrstva je dosedaj izvoljenih: komunistov 0, socialistov 14, republikanskih socialistov 5, radikalnih socialistov 16, desničarskih radikalov 13, zmernih republikancev 47, desničarskih republikancev 69, demokratov (ljudska stranka v Alžaciji) 7, konservativcev (bonapartistov, rojalistov itd.) 7. Nepričakovano visoko število desničarskih mandatov pri prvi volitvi, ki je spravilo v ospredje Marinovo skupino, še ne pomeni vsega za končni rezultat, je pa značilno za brezpogojno odobravanje Poincaréjeve politike. Od posameznih kandidatov so dosedaj izvoljeni Briand, Herriot, Tardieu, Bokanovski, mornariški minister Leygues, bivši vojni minister nacionalnega bloka Maginot, lotarinski industrijalec De Wendel, Pavel Bon-

tudi v svoji volivni propagandi oprijela z veliko strastjo poziva, da nevarnost, v katero je državo spravil Kartel la Patrie, še ni prešla. Temu je levica le indirektno odgovarjala, da je ta propaganda nacionalistov le patriotičen plašč, za katerim se skriva reakcija.

Drugo vprašanje, ki je igralo navidezno veliko vlogo v volivni propagandi, je vprašanje miru. Sicer se po nekod od zainteresiranih strani rado očita francoskemu narodu, da je militarističen in bojevit. V istini pa ga ni naroda, ki bi bil instinktivno tako rahločuten v vprašanjih miru kakor so ravno Francozi. Kmet in delavec, oba si želita miru ter bosta oddala svoj glas strankam, o katerih misli, da bodo ohranile mir. Tudi v tem pogledu si Poincaré in njegova vlada nimata ničesar očitati. Briand je kot apostol evropskega in svetovnega miru dosegel tak renome, da ni nevarnosti, da bi mu francoski narod mogel izreči nezaupnico. Poincaré sam se je v svojih zadnjih govorih izrazil tako miroljubno tudi napram Nemčiji, da so v tem pogledu nehali tudi zadnji strahopetni utripki francoske miroljubne duše.

Mi z velikim zaupanjem pričakujemo, da bo končni volivni izid dal sedanji francoski vladi novi štiriletni mandat, da nadaljuje svoje delo za gospodarsko sanacijo Francije, kar bo tudi njenim prijateljem prišlo v prid, ter da bo mogla na zunanji varovati mir med narodi v okviru mirovnih pogodb, ki so ravno za našo državo nekaj rojstni list, in v katere so se začeli zaletavati gotovi nemirni politični činitelji v Evropi.

cour, predsednik poslaneke zbornice Bouisson, bivši notranji minister Malvy, socialistični finančni ekspert Auriol. Proti kom. kandidatu pa je propadel Leon Blum in bivši trgovski minister Reynaldi. V ožje volitve pridejo Loucheur, Daladier, Chautemps in Renaudel.

V desničarskih krogih je po prvih rezultatih vladalo zelo zmagoslavno razpoloženje, ki pa je pozneje nekoliko ponehalo, ker izgleda Marinove skupine v ožjih volitvah niso tako sijajni, kakor pri prvih volitvah. Celo »Temps« presoja položaj zmerno in pravi, da ni zmagala niti desnica niti levica in da se tudi ne more govoriti o plebiscitu za Poincaréja. Levičarski »Paris Soir« izjavlja, da je izid volitev levičarske stranke bolesto presenetil, kar pa je pripisovati neednosti v lastnih vrstah.

Briandu gre na bolje.

v Pariz, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Briandovo zdravje se je znatno zboljšalo. Temperatura je padla. Briand se je svoje izvolitve zelo razveselil, posebno ker je, kakor se zdi, dobil mnogo glasov, ki so jih prej dobile desničarske stranke.

Potres se je preselil v Grčijo

Korint do polovice porušen - Ubegli kaznienci plenijo

v Atene, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) V nedeljo ob 6.50 zjutraj se je v Patrasu in okolici čutil močan potres, ki je trajal več sekund. Več starih hiš se je podrla. Človeških žrtev ni bilo. Potres so čutili tudi v Aigionu na Peloponezu. — Včeraj ponoči je bil v Korintu in okolici strašen potres, ki je porušil polovico mesta. Mnogo je mrtvih in ranjenih. Prva poročila niso bila toliko vznemirljiva, šele po poznejših poročilih, ko so bili v Korint poslani posebni poročevalci atenskih listov, se je pokazala prava slika katastrofe. Danes opoldne sta odpotovala v Korint notranji in pravogodni minister. Vse telefonske in brezžične zveze s Korintom so pretrgane. V Korintu in okoliških vaseh je popolnoma porušeni skoraj 40% vseh hiš. 2000 ljudi je brez strehe. Dosedaj poročajo iz Korinta o 20 smrtnih žrtvah in 70 ranjenih. Prvi potresni sunek je bil ob 22.15 in je trajal 5 sekund. Električna centrala v Korintu je razdejana, tako da je bilo mesto brez luči. Med prebivalstvom je izbruhnila nepopisna panika. Prvem sunku je sledilo še okoli 20 manjših sunkov. Potres je imel tektonski značaj. Seizmografski institut v Atenah je ugotovil, da je bilo središče potresa 70 km južno od Aten v mestu Korintu. Tema v Korintu je panika še povečala. Telefonska centrala in kaznilniško poslopje sta poškodovana. Kaznjenci so pobegnili in plenili v porušeni hišah. Poškodovani sta tudi dve cerkvi. Pred potresom se je žulo votlo podzemeljsko bobnenje, ki je trajalo več minut. Večina prebivalstva biva pod milim nebom. Vlada je takoj poslala v Korint pomožne vlake in vojaštvo. Uradno se demantira vest, da bi bil valed potresa poškodovan tudi korintski kanal.

Korint - Novi Pompei

v Atene, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Potres je v Korintskem kanalu povzročil tak vihar, da ladje niso mogle kanala zapustiti. V vaseh Lukratii, Kalamaki in Kiato v okolici Korinta so vse hiše deloma porušene, deloma poškodovane. V okolici Korinta je skupno porušeni okoli 2500 hiš. — Prva poročila atenskih listov in fotografije dajejo strašno sliko o potresni katastrofi v Korintu. Mesto Korint izgleda kakor novi Pompeji. Iz Aten

sta odšli dve ladji v Korint, da prepeljeta prebivalstvo v Atene. Tudi antični Korint je zelo poškodovan. Predsednik republike Konduriotis je izdal na prebivalstvo oklice, da zbira prispevke za nesrečne kraje. On sam je daroval 20.000 drahem. Vlada je kot pomoč dovolila kredit 5.000.000 drahem. Zeleniška praga iz Aten na Pelepones je nepoškodovana. — Po bolečkah seizmografskega instituta je bilo od sinoči 21.15 do danes ob 10 skupno 47 potresnih sunkov, ki so bili večinoma slabi in so trajali eno do dve sekunde. Središče vseh potresnih sunkov sta Patras in Korint. Ravnatelj seizmografskega instituta je izjavil Vašemu dopisniku, da se je od leta 1918. v vsem ozemlju Sredozemskega morja začela potresna perioda. Potres v Smirni je imel za posledico potres na Bolgarskem v Solunu in sedaj v Patrasu in v Korintu.

Mnogo ljudi znorelo.

v Atene, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Posebni poročevalci lista »Etnos« poročajo, da je v Korintu 2500 hiš poškodovanih, tako da ni mogoče v njih bivati. Prebivalstvo je preživelo strašno noč in mnogo ljudi je skoraj znorelo. Število žrtv bi bilo še večje, če ne bi bili prvi potresni sunki, ki so bili lažji, ljudi opozorili, da so zapustili hiše. Vse pekarije v mestu so porušene in se je bati, da nastane lakota. Kot prvo pomoč so poslali iz Aten 20.000 kg kruha. Iz ječe je pobegnilo 24 kaznjencev, katere pa je vojaštvo polovilo. — V Korintu in okolici je po najnovejših vesteh popolnoma porušeni 80% hiš, tako da je brez strehe 10.000 ljudi.

v Rim, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bilo v Foggii in v Toskani več precej močnih potresnih sunkov. Porušilo se je več starih hiš. Prebivalstvo biva na prostem.

v Pariz, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Listi poročajo o govoru turškega zun. ministra Teflik Ruždi bega, v katerem je zahteval revizijo turško-sirske meje, ki je bila šele pred kratkim ugotovljena po mednarodni arbitražni komisiji. Turčija hoče pri Franciji nastopiti za revizijo te meje z vsemi sredstvi, ki so ji dovoljena po obstoječih pogodbah.

Anglija išče novo taktiko

Anglija naj napade Rusijo.

v London, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Potek današnje seje poslanske zbornice je pokazal, da so imeli prav oni parlamentarci in novinarji opozicije, ki so že več dni trdili, da je bil obisk lorda Birkenheada v Berlinu politično pomemben za resno mišljeno sondiranje. Vse vesti, ki prihajajo v zadnjih tednih iz londonskih klubov o političnih razgovorih, dajo sklepati na to, da obstajajo v vladi že nekaj časa razlike v mišljenju o obravnavanju ruskega vprašanja. Osebe, ki razpolagajo z zanesljivimi vestmi, označujejo Chamberlaina in Baldwinu kot zagovornika take rusko-angleške politike, ki se da definirati tako, da pusti Anglija Rusijo kolikor največ mogoče v miru, da bi se sovjetski režim sam od sebe zrušil v svojih gospodarsko-političnih in socialno-političnih napakah. Ta dva politika smatrata vsako intervencijo od zunaj in vsako organizacijo protiruskega grapanja držav za sredstvo, ki bi sovjetsko oblast ojačilo in podpiralo, ker bi ruski vlastodržci z ozirom na zunanje nevarnosti toliko učinkoviteje lahko vzdrževali disciplino v stranki in pobijali notranjepolitično opozicijo. Birkenhead, Churchill in notranji minister pa so nasprotniki tega, da bi se Rusija pustila v miru in zahtevajo aktivno protirusko politiko. V angleških razgovorih o ruskem vprašanju je veliko vlogo igralo postopanje Nemčije. Zagovorniki ustvaritve protiruske fronte so se izrekli za to, da bi se, če bi se nemškemu kapitalu ponudilo ugodno fundiranje Dawesovih obrokov, izvršil v Nemčiji splošen preokret za bojkotiranje Rusije. Angleški nasprotniki intervencije in bojkota pa smatrajo, da se bo nova nemška politika vsekakor izogibala opciji za Rusijo ali proti Rusiji. Pri takem nasprotovanju argumentov je potoval lord Birkenhead v Berlin in podal izjavo možnosti angleško-francosko-nemške zveze proti Rusiji.

Chamberlain osamljen?

v London, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici je danes na številna vprašanja izjavil Baldwin, da je Birkenhead potoval v Berlin kot privatnik. V krogih delavske stranke se smatra, da Birkenhead sicer ni imel nobenega mandata za pogajanja, da pa je deloval v sporazumu z večino njegovih tovarišev v kabinetu. Okolnost, da Chamberlain sedaj potuje po Belgiji in po Holandski, do čim odgovarja na najvažnejša vprašanja iz njegovega resora ministrski predsednik, se smatra za znak, da ni več v soglasju z današnjo večino v kabinetu.

Titulescuju se zdravje boljša.

v Bukarešt, 23. apr. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister Titulescu je obvestil svojo rodino, da se je njegovo zdravstveno stanje toliko zboljšalo, da upa, da bo prihodnje dni mogel zapustiti Zenevo in potovati v Paris, kjer bo konzultiral zdravnike specialiste.

Slovenci v Italiji

Preganjanje duhovnikov v Istri. Puljski prefekt Cavalieri je prišel 10. aprilom ustavit kongruo č. g. Arturju Luxi, župniku v Lazaretu. Lazaretski podestast je takoj nato ukinil g. župniku stanovanjsko doklado. Koprski fašisti se veselijo doljene bitke proti katoliškemu duhovniku, ki je mogel proti sistematični gonji po fašistovskih listih in proti javnim grožnjam postaviti le svoje tiho delo med istrskim ljudstvom. »Don Luxa je serviran« vzdikla uradno glasilo fašistovske stranke. Don Luxa se ni hotel poboljšati, lahko bi se bil pobotal s koprskimi fašisti, ki niso nikakoli verski odpadniki, ne preganjavci. »Njegovi trmi se je pridružil slab nasvet. Slabše zanj in za onega, ki mu je dal nasvet!« Gonja gre torej očividno proti Don Luxovim predstojnikom, t. j. proti tržaškemu škofu. Prefekt Cavalieri je porabil svojo premostitev v Videm, da se maščuje; od tod tudi razpust katoliških organizacij in okupacija Grisonovega sirotišča. Rimska vlada gre istrskim kavalirjem seveda na roko.

Zakaj je sel Cavalieri? Kmalu po odhodu puljskega prefekta Cavalierija je prišel krožiti glas o vzroku nenadne premostitve tega gospoda, ki je vendar toliko storil za čim hitrejšo uničenje slovenskega življa v Istri. Radi strašne bede v Istri, ki jo je povzročila suša, je vlada nakazala Istri 9 milijonov za javna dela. Po listih so kar mrgoleli načrti za nove ceste in za obnovitev starih. V resnici pa so pričela dela le na nekaterih cestah in še to v zelo skromnem obsegu. Pa se je v Istri našel pošten človek, ki je javil v Rim, da so se milijoni menda zgubili na poti iz Rima v Pulj. Rim je zahteval od g. Cavalierija račune in ti niso bili povsem v redu. Cavalieri je moral oditi. Fašistovski tajniki na deželi pa se pripravljajo, da so dobili premalo in da bogatijo le gospodje na višjih mestih. Ideal istrskih magnatov je: denar, denar in zopet denar. In ker Istran denarja nima, mora tako trpeti. V zvezi z odhodom prefekta Cavalierija se ponovno širijo glasovi, da se puljska prefektura odpravi. Istra bi se razdelila med tržaško in reško pokrajino. Fašistovska vlada je sklenila, da razžene puljsko gnezdo samoderžev in izkoriščevalcev, ki jih niti fašistovski Rim ne more nadzirati. Če se to zgodi, bo vendar enkrat konec samovlade fašistovskega tajnika Mracha, ki strahuje vse primorske fašistovske tajnike in prefekte. Pulj se bo odpravi prefekturo gotovo uprl, ker je bil izbran za glavno mesto pokrajine predvsem zato, da se reši popolnega razpada.

Likvidacija istrskih posojilnic. Namen istrskih fašistov je bil, da združijo vse slovenske, hrvaške in italijanske (v poroškem kraju) posojilnice in ustanovijo združeno zvezo, ki bi ji seveda sami komandirali, ker so slovenske posojilnice zavodi z omejenimi mijamstvom, so računali, fašisti, da bodo na njihov kredit lahko veliko denarja dobili in se tako dobro imeli. Kmetje pa so njihove načrte kmalu zasledili in so pričeli posojilnice prostovoljno likvidirati. V likvidaciji je že cela vrsta posojilnic. To so sadi »gospodarske obnove Istre«, s katero se je puljski prefekt tako ponahal. Skode ne troi samo kmet, ampak tudi državna blagajna.

tvoritve starega pokopališča in ni zaprlo pokopališča. Letos pa je to storilo, ker so v to silile razmere, je pa natančno označilo, kje se dobi ključ do pokopališča, ako bi kdo želel obiskati kak grob.

In glej! Ravno tisti nemški krogli, ki so pred 14 leti z vso silo delali na to, da se staro pokopališče čimprej zatvori, se zdaj, ko je cerkveno predstojništvo res izvršilo odlok mestnega magistrata iz l. 1914. in zatvorilo pokopališče, razburjajo čes: Stare pokopališče se je zaprlo, ker je mogoče znamenje nemškega značaja Maribora. V tem smislu pišejo čisto navadne lažnive članke po vseh mogočih inozemskih listih po Avstriji in Nemčiji ter razširjajo tako pravcate pamflete za jugoslovanski narod in našo državo. Da naše občinstvo zve, kako izgledajo ti pamfleti, objavljamo tozadevno notico v berlinski Germaniji dne 18. aprila t. l. Pod naslovom: Schließung eines deutschen Friedhofes piše ta list takole:

»Mestni župnijski urad v Mariboru ob Dravi je odredil zatvoritev nemškega mestnega pokopališča. Na tem starodavnem pokopališču se nahaja na tisoče nemških nagrobnih spomenikov, ki dokumentirajo nemški značaj mesta Maribora. Iz vzrokov, ki nikakor ne držijo, se naj zdaj uniči to mogoče znamenje nemškega značaja mesta Maribora.

Vhod na pokopališče je že zaklenjen, istakto je zaprt tudi pokopališčni studenec, tako da je nemškemu prebivalstvu Maribora onemogočeno skrbeti za grobove svojih ranjkih. Pritožba nemških meščanov pri slovenskem škofu dr. Karlinu, ki je šele pred malo leti prišel iz Trsta v Maribor, je bila dozdaj brez uspeha. Do jeseni tega leta bi se naj pokopališče planiralo. Med nemškim prebivalstvom v Mariboru vlada nelzmerno razburjenje vsled omenjene odredbe cerkvenih oblasti, ki daleč prekaša fašistične odredbe za raznarodanje manjšin v Italiji.

S temi in enakimi poročili v inozemstvu dokumentirajo naši Nemci, da jim ni za obstoj starega pokopališča iz pietete, kar jim tudi l. 1914. ni bilo, da je torej trditve, da ljudstvo želi ohraniti tega pokopališča, le prazna pretveza, temveč da bi oni zdaj v Jugoslaviji radi ohranili še skoraj pol stoletja staro mestno pokopališče le iz političnih nemškonacionalnih razlogov kot »mogočeno znamenje nemškega značaja mesta Maribora«. Nemcem bodi odkrito povedano: V politične namene se cerkvene ustanove kakor je pokopališče, nikdar ne smejo izrabljati, ker pokopališče ni samo za Nemce, ampak za vse katoličane brez razlike narodnosti. Vprizorjena nemškonacionalna goinja, s katero se blatio po inozemstvu Jugoslavlani in njih naprave, zasluži najstrožjo obsodbo.

Celje

»Dobrna pri Celju. Prošlo soboto zvečer se je vršil tukaj sestanek zaupnikov SLS, na katerem smo se pod vodstvom tajnika SLS iz Celja v podrobnostih pogovorili o nadaljnjem potrebnem delu v naši krajevni organizaciji. V nedeljo jutraj po sv. maši pa se je v dvorani Ljudskega odra vršil izredni občni zbor krajevene organizacije, na katerem je najprej poročal g. tajnik Peršuh iz Celja o delovanju mariborske oblastne skupščine, nato pa narodni poslanec g. dr. Hodžar o političnih pogodbah zadnjih tednov. Zlasti se o novem davčnem zakonu in o finančnem zakonu za leto 1928-29. Dvorana je bila polna somišljenikov, ki so s napeto pozornostjo sledili govornikom in jima stavili več vprašanj. Pri volitvah krajevnega odbora je bil ponovno izvoljen na zadnjem rednem občnem zboru izvoljeni ožji odbor in z nekaterimi spremembami tudi širši odbor. G. tajnik se je tudi podrobno zanimal za želje prebivalstva glede uprave zdravilišča. Kakor je želeli, da bi mogel oblastni odbor pri upravljanju zdravilišča vpoštevati vse želje okoliškega dobroskega prebivalstva, tako je tudi gotovo, da se bodo mogla sporna vprašanja rešiti le, če bo okolica vedela, da ima v modernu in vzorno upravljanem zdravilišču velik gospodarski zaklad.

»Danes zvečer ob 8. se vrši v I. nadstropju hotela »Beli volc« redni letni občni zbor Katol. prosvetnega društva v Celju. Naši somišljeniki iz mesta in okolice naj ga v obilnem številu posejijo.

»Uradni dan Okrajnega gremija trgovcev v Celju za člane trgovce v gornjegrajskem okraju se vrši dne 25. t. m. in sicer: od 9 do 12 predpoldne v občinski posvetovalnici v Gornjem gradu in od 2 do 5 popoldne v občinski posvetovalnici v Mozirju. V slučaju slabega vremena se vrši uradovanje v Gornjem gradu od 11. predpoldne dalje. — Načelstvo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 24. aprila: Zaprto.
Sreda, 25. aprila: BOLJSI GOSPOD. Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. Izven.
Četrtek, 26. aprila: I. N. R. I. Znižane cene. Izven.
Petek, 27. aprila: MLADOST. Red B.
Sobota, 28. aprila ob 15. uri: I. N. R. I. Dijaška predstava pri izredno znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 24. aprila: CARMEN. Gostuje baritonist g. Krajev. Red D.
Sreda, 25. aprila: Zaprto.
Četrtek, 26. aprila: MIGNON. Red A.
Petek, 27. aprila: Zaprto.
Sobota, 28. aprila: ZMAGOVALKA OCEANA. Opera. Ljudska predstava pri globoko znižanih cenah. Izven.

I. N. R. I. V četrtek dne 26. t. m. se vprizori ob 8 zvečer Gregorin-Tominčev Pasijon po izredno znižanih cenah, na kar opozarjamo predvsem manj imovite aloeje. Ta predstava je obenem zadnja večerna predstava tega nad vse uspelega dela. Vstopnice se dobi v predprodaji pri dnevnih blagajni v opernem gledališču.

Znamenito gostovanje. Ljubljanskemu občinstvu znani igralec Pavel Wegener, katerega imajo obiskovalci ljubljanskih kinov iz njegovih nešteti vlog v dobrem spominu, gostuje v ponedeljek dne 30. t. m. v opernem gledališču s svojim ansamblom. Vprizorijo Andrejevo interesantno delo »Misek«. Vstopnice se dobe od torka dalje v predprodaji v opernem gledališču. Natančna zasedba bo pravčasno objavljena v dnevnem časopisu. Opozarjamo občinstvo, da z ozirom na izredno senzacijo, ki jo predstavlja to gostovanje in na naval, ki bo vladal pri blagajni, kupuje in rezervira sedeže v naprej.

Mariborsko gledališče

Torek, 24. aprila ob 20. uri: JESENSKI MANEVR. Ab. C. Premijera.
Sreda, 25. aprila ob 20. uri: DVA BREGOVA. Ab. D. Kuponi.

Dopisi

Ptuj

»Sestanek zaupnikov SLS se je vršil prošle nedelje v prostorih g. M. Brenčiča. Udeležilo se ga je lepo število zaupnikov iz bližje in daljne okolice. Poročali so g. narodni poslanec prof. Veselj, oblastni poslanec Janžekovič in dr. Razveselila nas je zlasti vest, da bo ptujška gimnazija ostala neokrnjena. Številni navzoči so z zanimanjem sledili poročilom in soglasno sprejeli predlog krajevnega načelnika ptujške organizacije SLS dr. Remca, da se izreče zaupnica in zabvala dr. Korošcu, nar. poslancu Veseljaku in oblastnim poslancem ptujškega okraja.

»Mestni svet razvija živahno delovanje. Prihodnja seja mestnega sveta se vrši v torek in obeta biti bogata na sklepih, ki so že v podrobnostih izdelani.

»Umrl je v visoki starosti 80 let znani 80 let znani trgovec S. Friedrich. — Umrla sta še davčni uradnik Avgust Krašner ter Ludovika Šoštarš, hči trgovca.

Brežice ob Savi

Zapisega uradništva tukajšnje bolnice. V nedeljo dne 22. aprila 1928 je oblastni predsednik g. dr. Marko Natlačen obiskal tukajšnje bolnico. Pregledal je vse oddelke in naprave ter ob tej priliki tudi zaprisegel oboje, ki ga je oblastni odbor sprejel od države.

»Okrajno glavarstvo — na cesti? Hišo, v kateri ima okrajno glavarstvo svoje prostore, je do sedanjosti lastnik g. Faleskin prodal brivskemu moštru g. Pajdašu, ki si namereva v tej hiši urediti veliko moderno brivnico. Čim bo potekla najemna pogodba, ki veže tudi novega lastnika z okrajnim glavarstvom, bodo glavarstvu prostori odpovedani. Ker ni v Brežicah prosta nobena druga primerna hiša za uradne prostore glavarstva, bo treba skejjo za zgradbo uradnega poslopja pospešiti.

Tržič

»Uradni popravek. Na notico iz Tržiča v »Jutru« dne 21. aprila št. 94 izjavljam podpisana ljubljanska cesta, da se v 21. dnevu pod svojim novim gospodarjem oblastnim odborom ljubljanskim nahajam še vedno v istem stanju, kakršno me je zapustil bivši moj cestni mojster Debevec. Vsi oni pa, ki hodijo po cesti, se lahko prepričajo, da oblastni odbor mene zapuščene državne sirote v 21 dneh ne more še izpremeniti v cvetočo in lepo deželno hčerko. Za nadaljnje zanimanje se pa že naprej zahvaljujem. — Vedno hvaležna »Ljubljanska cesta«.

»Radovljica. Zalosten pogreb se je vršil tukaj preteklo soboto. Položili smo k večnemu počitku g. Francija Hrašovca, 32-letnega sina-edina splošno znane trgovke gospe Minke Hamann, poročne z v svetovni vojni padlim podpolkovnikom Izidorjem Hrašovcem. Pokojni je skozi 15 najlepših mladeničev.

Velik shod tobačnega delavstva v Ljubljani

Razkrinkani socialisti — Resolucija soglasno sprejeta

Včeraj se je vršil v Mestnem domu ob nabito polni dvorani velik shod delavstva tobačne tovarne v Ljubljani, katerega je sklicalo predsedstvo obratnih zaupnikov z namenom, da celokupno delavstvo manifestira za svojo odločno zahtevo po pravičnem pravilniku o plačah in pokojninah, ker je položaj tako aktivnega kot upokojenega tobačnega delavstva za vsa leta po vojni skrajno slab.

Da bi shod dosegel svoj stvaren uspeh, so se voditelji obeh v tovarni obstoječih strokovnih organizacij, krščanske socialistične in marksistične, dogovorili, da postavi vsaka organizacija le po enega stvarnega govornika, česar pa se socialisti niso držali in je njihov govornik sodr. Makuc smatral za svojo glavno nalogo udrihati po poslancih Slovenske ljudske stranke, ki so se dosedaj največ trudili za to da doseže tobačno delavstvo svoj namen. Kaj briga sodr. Makuca tobačno delavstvo in pravilnik, samo da on izlije svojo jezo nad poštenimi delavci. Na shod je prišel nepovabljen od sklicateljev tudi socialist poslanec Petejan, ki ni povedal nič novega in se pritoževal, da ga v Belgradu nihče več ne posluša.

Kot prvi govornik je nastopil tajnik »Jugoslovanske strokovne zveze« tov. Ivan Gajšek, ki je v jedrnatem in stvarnem govoru orisal položaj borbo in delo Jug. strok. zveze potom poslancev SLS, da se vendar že dosežejo pravične plače in pokojnine za tobačno delavstvo. Končno je pre-

Odol se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

škil let bolehal, pa udan v božjo Previdnost prenašal svojo kljub vsej negi neozdravljivo bolezen na razširjenju srca. Veličasten pogreb, pri katerem j edruštvo »Sloga« zapelo ganjlive žalostinke, je pričal, kako priljubljen je bil pri vseh pokojni g. Franci, pričal tudi o iskrenem sočutju do težko prizadete gospe matere.

šital poročilo šefa kabineta ministra notranjih del, ki pravi, da je g. finančni minister na intervencijo delavskih organizacij iz Bosne in Dalmacije vrnil pravilnik za tobačne delavce, k je stal pred podpisom, upravi monopolov v korekturo, da se razširi na vse monopolno delavstvo. Govornik je pokazal pota, ki jih je treba sedaj podvzeti, da se pravilnik in pravične plače čimprej doseže.

Stvarno poročilo so zborovalci gromovito odobraval.

Nato je nastopil sodr. Makuc za socialiste. Ker je govornik takoj začel na demagoške fraze in politično zabavljanje čez SLS, je naletel na oster odpor pri zborovalcih in burne proteste tako, da je bila predsednica tov. Gasperlin Pavla prisiljena vzeti govorniku besedo, ki je med splošnim hropom končal svoje nekvalficirano zabavljanje.

Besedo je zopet dobil tov. Ivan Gajšek, ki je temeljito ožigosal kvaren nastop sodr. Makuca, ki more delavstvu le škoditi in ker je bil izzvan, je povedal, česar prej namenoma ni hotel, da je socialistična organizacija ved svojih vednih intrig povzročila, da pravilnik še ni izdan in da ga je g. finančni minister vrnil upravi monopolov. Delavstvo je je vzelo to ogorčeno na znanje in so padali ostri očitki na socialiste.

Ob takem razpoloženju je zaprosil za besedo posl. g. Petejan, ki je bil vedno, ko je skušal preiti na politiko, vsled močnih medklicev prekinjen. Posebniki ni povedal nič, le zameril je poslancem SLS in drugim ki ga, tako je tožil, nočejo poslušati, kadar govori v parlamentu, tako da ne more priti do veljave.

Končno je tajnik Gajšek pojasnil, da g. Petejana poslanci in ministri zato ne poslušajo, ker so o teh zadevah, ki tičejo tobačno delavstvo, že mnogokrat in oba vsaki priliki govorili poslanci SLS v parlamentu še boljše kot on in so o razmerah tobačnega delavstva dobro poučeni. Če niso mogli dosedaj vsega doseči, so krive razmere v Belgradu in pa neorganizirano delavstvo, kar je priznal tudi g. Petejan, ko je rekel, da bi organizacija vsega monopolnega delavstva lahko več dossegla kot dva ministra. Zato je govornik pozval vse delavstvo v organizacijo in na stvarno delo za dosego svojih zahtev.

Nato je tajnik Gajšek prečital resolucijo na upravo monopolov, ki je bila z velikim odobravanjem enoglasno sprejeta. Resolucijo priobčimo prihodnj.

Ko je predsednica zaključila shod, so se zborovalci med živahnim razgovorom razšli, le vodje socialistov so bili razburjeni, ker jim pšenica ni hotela iti v klasje na shodu.

Sport

NOGOMET.

»Prvenstvena tekma v Ljubljani so se odigrale po programu. Kot je bilo pričakovati, je Slovan sigurno premagal Slavijo 5:0. Hermes pa le z napotom Jadrana 4:3. Rezervni Hermes in Jadrana sta igrali neodločeno 1:1. — Prvenstvena tabela ljubljanskega I. razreda je že definitivna — razen prvih dveh mest, glede katerih prinese odločitev zadnja še preostala tekma Primorje:Slovan prihodnjo nedeljo. Točk imajo danes Ilirija 18, Primorje 16, Slovan 9, Hermes 7, Jadran 5, Slavija 1.

»Primorje:Rapid 2:0. Razen prvenstvenih tekem sta odigrala v Ljubljani še Primorje in mariborski Rapid prijateljsko tekmo, ki je končala z 2:0 v korist Primorja. Igra obeh moštev je bila dosti slaba, Rapid je bil v obrambi mnogo boljši kot v napadnih vrsti. — Primorje rez.:Svoboda 9:2. V predtekmi je kombinirano moštvo Svobode podleglo dobri rezervi Primorja. Visoki rezultat je zakrivil predvsem slab vratar Svobode.

1. SSK Maribor:SK Ilirija 3:0 (1:0). Tekma med prvakom Slovenije Ilirijo in prvakom mariborske oblasti Mariborom je privabila na igrišče lepo število publike. Rezultat tekme je iznenadil vse občinstvo. Ilirija je igrala nevezano, le tu pa tam je bilo opažati sistematične kombinacijske poteze. Le mestoma so pokazali svojo tehnično premoč, kar pa ni zadostovalo, da nadkrilijo Mariborčane, ki so igrali izredno dobro in z redkimi elanom. Ilirija se nam je predstavila v popolni postavi izven Doberjeta. Vratar je nedolžen na dobljenih golih. Pleš se nikakor ni mogel razigrati in ga je Verovšek prekašal. Od krilcev je popolnoma zadovoljil Dekleva. Lado in predvsem Volkar sta bila slaba. V napadu je Oman sicer skušal dovesti do rezultatov, vendar brezuspešno. Košenila je ustvaril nekoliko košljivih momentov, ki so pa vsi ostali neizrabljeni.

Kratek potek: Skrajna menjajoči se napadi. M. zastrelja sigurno šanso. Sele v 41 min. pade prvi gol: Unterreiterjev prosti strel je Pleš slabo ubranil in Pešek tolče mimo njega v mrežo. V drugi polovici prevladuje Maribor. Črmlj uide Verovšku, ki se je igral in tolče na goal. Zogo odbije Pleš, Tonček II. jo vrne mimo Miklavčiča, ki se mu je vrzel pod noge, v gol v 11 minuti. V 80. minuti odžvižga sodnik foul Volkarja nad Bertondjem v 16 metrovko docela neupravičeno. Sicer prisodi sodnik prosti strel, ki ga strelja Unterreiter, Pavlin pa podaljša in zviša na 3:0. H koncu napne Ilirija zama. Sodil je g. dr. Planinšek zelo rigorozno.

Predtekmō sta odigrali neodločeno 1:1 rezervi Maribora in Zeleničarja.

»SK Čakovec:SK Zeleničar 4:0. Nikdar še niso prišli mariborski klubi, kadarkoli so gostovali v Čakovcu, zmagovalci domov. S tem pa ni rečeno, da bi bil Čekovec tako dober klub, ki bi vsakega gosta opravičeno porazil. To se je pokazalo pri vsakem gostovanju v Mariboru, kjer je bil SK Čakovec vedno občutno porazen. V Čakovcu namreč zmaga vedno sodniki. Čudno se nam zdi, da zagrebška podveza doslej še ničesar ni ukrenila, da bi razčistila te žalostne razmere v čakovski sodniški sekciji. Kakor je sicer Čakovec priljubljeno mesto za gostovanja mariborskih klubov, je gotovo, da ne bo zlepa več prišel kak mariborski klub v Čakovec. Zaporedoma so bili tepeni Maribor, Rapid in toplot železničar, ki je na polju sicer prevladoval, pred gol nasprotnika pa sploh ni prišel, ker je sodnik g. Lvi vsakokrat igro ustvil. Prihodnjo nedeljo igra Čakovec v Mariboru in gotovo se bomo lahko prepričali, da njegova igra ne dosega igre naših klubov.

»Reka:Elan 3:0. V Novem mestu je gostovala ljubljanska Reka. Domači SK Elan vkljub poštvalni igri ni bil docela kos dobro vigrani Reki. »Kvalifikacijske tekme za srednjeevropski pokal. V Zagrebu in Belgradu so absolvirali klubi Gradjanski, Jugoslavija, BSK in HASK prvo kolo kvalifikacijskih tekem za sodelovanje v srednjeevropskem pokalnem tekmovanju — če bo naša država sploh pozvana k sodelovanju. Gradjanski je senzacionalno porazil Jugoslavijo 5:1, česar menda ni nihče pričakoval, ker je znana sedanja slaba forma Gradjanskega in dobra forma Jugoslavije. Zmaga Gradjanskega je bila popolnoma zaslužena. V Belgradu je BSK z 2:0 zmagal na HASKom, tudi zaslužen. Jugoslavija in HASK sta s tem izpadla iz daljnega tekmovanja, BSK pa mora igrati prihodnjo nedeljo v Zagrebu še s splitskim Hajdukom.

»Concordia:Admira (Dunaj) 4:3. Uspehu Gradjanskega na domačih tleh se pridružuje važen internacionalen uspeh zagrebške Concordije, ki je v nedeljo na Dunaju zmagala nad avstrijskim profesionalnim nogometnim prvakom Admro po odlični igri 4:3. V soboto je Concordia igrala z Rapidom, kateremu pa je podlegla z 1:5.

»Madjarska:Čekoslavačka 2:0. Sezona meddržavnih reprezentančnih tekem se živahno nadaljuje. Prejšnjo nedeljo se je vršilo pet reprezentančnih tekem: Belgija:Francija 3:2 v Parizu, Nemčija:Švica 3:2 v Bernu, Portugalska:Italija 4:1 v Oportu in Rumunska:Turška 4:2 v Aradu. To nedeljo so se srečali v Budimpešti Madjari in Čehi. Zmagali so Madjari z 2:0, Čehi so igrali to pot slabo.

V medmestni tekmi Praga:Budimpešta so se Čehi vsaj nekoliko revanžirali: zmagali so 4:3. Budimpešta:Bratislava 2:2 Budimpešta:Subotica 3:0, Berlin:Monnakov 5:1.

Naročajte 'Slovenca'!

ki so oboroženi in se ne ustrašijo nobenega zločina. Pismi sta bili izročeni orožništvu.

★ **Mišja nadloga v Slov. krajini.** Kakor vse kaže, bo v nekaterih krajih Slovenske krajine tudi letos slaba žitna letina, kajti komaj je začela setev rasti, so že začele miši gospodariti v njej. Zelo so prizadeta polja v okolici Beltincev, Lipe, Renkovec in deloma Turnišča.

★ **Trdna korenina.** Pred nekaj dnevi je prekoračil 81. leto zvest pristaš SLS in podpornik naših političnih in nabožnih listov, Marko Balazič iz Beltincev (Slov. krajina). Balazič je kljub visoki starosti še vedno zelo močan, opravlja vsa domača in poljska dela in tudi v košnji prekosi mnogo mlajše kosce. Kakor zatrjuje, v dolgi dobi življenja ni bil niti enkrat bolan.

★ **»Croatia« zavarovalna zadruga v Zagrebu** je imela svoj redni letni občni zbor dne 14. t. m. v Zagrebu. Iz letne bilance tega najstarejšega domačega zavoda, katero poročilo je podal generalni ravatelj zavoda g. Mihovil Nikolič, navajamo, da je vidljiv jak napredek zavoda v letu 1927. Skupni znesek s pristojbinami je znašal 36.996.077,37 Din, medtem ko je znašalo izplačilo 17.489.990,62 dinarjev. Od početka zavoda pa znaša izplačilo na škoda 77.159.391,28 Din. Skupno premoženje zavoda znaša 68.995.805,71 Din, rezerve zavoda pa so dosegle vsoto 42.488.411,46 dinarjev. Poslovni dobiček znaša 201.906,76 dinarjev in se bo na podlagi združenih temeljnih plačil kupon za l. 1927. po 10 Din, t. j. 8 odstotkov kot prejšnje leto.

★ **Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice** neovirano, lagodno izpraznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef«-vode tudi potom njihovih raziskovanj. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Bohinjec na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

○ **Ministrstvu za finance in prosveto** sta odobrili pogodbo, ki jo je sklenil vel. šupan ljublj. obl. s Kranjsko hranilnico za najem realnega poslojpa v Ljubljani. Do sedaj je bilo v tej stvari pravo brezpravno stanje.

○ **Župan dr. Dinko Puc** tekoči teden radi prezaposlenosti ne bo sprejemal strank.

○ **Slavnostna javna seja občinskega sveta** se bo vršila danes ob 11 dopoldne v mestni dvorani na čast praškim gostom. Dnevni red: 1. Otvoritev slavnostne seje. 2. Pozdrav župana zastopnikom bratske praške mestne občine. 3. Slučajnosti.

EXCELSIOR
POLUTRDI
Façon Lindbergh
Eleganten
Ugoden
Varčen
EXCELSIOR

M. Joss & Löwenstein d. d. Praga
Dobiva se v vsaki boljši
modni trgovini za gospode

Alice Wright:

Temeljita sprememba

Ali ste že kdaj videli Angelikin obraz? Ne? No potem ste srečnejši od mene. Jaz pa moram še skupaj živeti s tem obrazom. A ne samo meni, tudi Angeliki ni bil ta obraz povšeč. Zato se ne boste prav nič čudili ako vam povem, da je bila oni dan vsa iz sebe, ko je čitala v oglasu časopisa, da je doktor Cutslash pričel z ordinacijami za olepšavanje obrazov po najnovejši metodi s plastičnim zdravljenjem.

»Čisto enostavno in brez vsakih bolečin napravim iz vas najlepšo žensko, kar jih je kdaj živel na svetu. Vaš obraz je vaš zaklad. Pridite takoj, ne odlašajte! Za dva funta napravim iz vas »Apolonac«, tako se je glasil oglas.

»Jaz grem, mene ne zadržaj nobena stvar več, grem, in sicer še danes grem,« je dejala Angelika, polna navdušenja. »Da, še danes, in ti greš z menoj; takoj popoldne!«

Pri nas je višja sila Angelika in tej višji sili se ni ustavljati in zato sem se udal ter sva takoj po kosilu odšla. Angelika kar ni mogla več doma strpeti, tako je bila vznemirjena.

»Saj me ne boš več poznal, ko pridem iz ordinacijske sobe,« je večkrat ponavljala, ko sva stopala drug poleg drugega. »Ti niti ne slutiš, kako lepa in fletna ženica ti bom, kar nagledati se me ne boš mogel. In vse to samo za dva funta. Pa je res poceni ta doktor Cutslash, prepoceni.«

○ **Pastoralna konferenca za Ljubljano** bo jutri, v sredo, 25. t. m., v semenišču. Začetek ob 15.

○ **Ogled umetnostnih spomenikov.** V četrtek, 26. t. m., priredi Umetnostno zgodovinsko društvo prvi letošnji ogled nekaterih ljubljanskih spomenikov pod vodstvom msgr. V. Steske. Na sporedu je ogled cerkve sv. Jakoba, Gruberjeve kapele v Virantovi hiši, cerkve sv. Florjana in starega križa na Zabjaku. Sestanek ob 15 pred cerkvijo sv. Jakoba. Ker so Kremser-Schmidtove slike v Gruberjevi kapele le redkokdaj dostopne, vabimo k obisku tudi prijatelje društva.

○ **Umrla** je včeraj dopoldne v Jožefišču gđ. Ana Plicker v starosti 78 let. Pogreb bo v sredo ob pol 3 popoldne iz hiralnice »Vincetinum«, Vidovdanska cesta, na pokopališče k Sv. Križu.

○ **Poroka.** V nedeljo, 22. t. m. se je v župni cerkvi sv. Petra poročil gosp. Franjo Mrovlje, glavni knjigovodja tvrdke Tea Import d. d. v Ljubljani z gđ. Vilmo Štruncelj, hčerko carinskega posrednika in hon. portugalskega konzula v Ljubljani.

○ **Belgrajski realci v Ljubljani.** Pod vodstvom dveh profesorjev je napravilo 23 realcev iz Belgrada poučno potovanje po Sloveniji. Preko Maribora, Šoštanja, Gornjega grada, Kamnika, Kranja, Tržiča, Bleda in Bohinja so prispeli v petek 20. t. m. zjutraj v Ljubljano. Tu so jih sprejeli zastopniki ljubljanske realke, ki so jim s pomočjo nekaterih javnih faktorjev oskrbeli prav udobno bivanje. V Ljubljani so si našli gostje ogledali mesto in poleg drugih znamenitosti tudi muzej, trgovsko zbornico in mestno klavnico. Popoldne so obiskali papirnico v Vevčah, kjer jih je ravnateljstvo po ogledu tvornice lepo pogostilo. V soboto zvečer so se vrnili polni lepih vtiskov nazaj v Belgrad.

○ **Avgust Fajdiga umrl.** V soboto ob 10 zvečer je umrl v ljubljanski bolnici poduradnik TPD Avgust Fajdiga, ki je istega dne ob 2 popoldne padel v Hrastniku pod rudniški vlak, ki mu je zmečkal obe nogi. Kakor smo že poročali, so Fajdigo pripeljali ob 6 zvečer v ljubljansko bolnico, kjer je že čez štiri ure umrl. Fajdiga zapušča soprogo in štiriletno hčerko.

○ **Občni zbor oblastne poštne organizacije.** Prejeli smo: »V Vašem cenjenem listu od 17. t. m. ste objavili kratko notico o glavni skupščini podpisane organizacije, ki se je vršila 15. t. m. v Mestnem domu. Dopisnik Vas je napačno informiral, ker notica razen točke o izredno lepi udeležbi ni resnična. Iz notice bi bilo namreč sklepati, da večina članov ne soglaša z vodstvom organizacije in da so vsi nižji uslužbenci proti sedanjemu vodstvu. — Resnici na ljubo Vas prosimo za popravek, v tem smislu, da je zborovanje zapustil le čisto neznamen del zborujočih poštних nameščenec, morda komaj desetina navzočih zborovalcev, dočim je pa ostalih štiristo zborovalcev — uradnikov in nižjih uslužbencev — soglasno in navdušeno manifestiralo za enotno organizacijo in za njeno sedanje vodstvo. — Oblastna organizacija poštних, telegrafskih in telefonskih uslužbencev v Ljubljani.«

○ **Mestni magistrat ljubljanski** naznanja, da se bo v nedeljo, dne 29. aprila 1928 ob 2 popoldne vršila javna dražba košnje vseh mestnih potov in štrardonov na Barju in sicer v gostilni Jakoba Vidmarja na Ljanski cesti. Vsakoletna običajna dražba v zadevi oddaje košnje mestnih potov in štrardonov Trnovskega, Karlovskega in Poljanskega predmestja, se bo pa vršila v nedeljo dne 6. maja 1928 ob 1 popoldne v gostilni pri Koscu ob Poti na Rakovo jelšo.

○ **Umrl** so v Ljubljani v času od 16. do 23. t. m.: Florijan Jevnikar, delavec, 83 let, Japljeva cesta 2; Franc Kalčič, postrežek, 57 let, Dunajska cesta 9; Josip Prepeluh, sin avtoizvoščka, 9 mesecev, Hradskega vas 76;

Vincenc Omejc, sin mestnega delavca, 11 mesecev, Ljanska cesta, mestna baraka; Albina Capuder, hči delavke, 10 let, Vidovdanska 9; Matej Valentinič, občinski ubog, 78 let, Vidovdanska 9; Marija Sterl, zasebnica, 69 let, Miklošičeva 9; Vlada Klepec, hči odvetnika, 9 let, Zarnikova ulica 18; Marija Svetlin, žena vpokojenega železniškega sprevodnika, 54 let, Janševa 7. — V bolnici so v istem času umrli: Marta Pott, dijakinja, 18 let, Masarykova cesta 42; Neža Virant, delavčeva vdova, 58 let, Prisojna ulica 5; Neža Veber, žena invalida, 42 let, Podkoren 34; Milena Valušnik, zasebnica, 16 let, cerkvena ulica 2; Franc Matjašič, sin delavca, 2 leti, Poljska cesta 1; Vladimir Pichler, kapetan v pok., Planina; Malvina Miklavc, žena trgovskega potnika, 46 let, Gerbičeva ulica.

○ **Skrivnosten beg dveh deklic od doma.** Vpokojeni finančni preglednik Robert Lautar je prijavil policiji, da sta v nedeljo popoldne neznano kam izginili njegovi hčeri 16 letna Viktorija in 18 letna Ljubimira. Za deklici niti nikakega sledu in stariši ne vedo, kam sta deklici odšli, niti če sta odšli z doma iz lastnega nagiba.

○ **Kolesarski tatovi na delu.** Kakor kaže prvi začetki, se je sezona »kolesarjev« že pričela in so se kolesarski tatovi lotili z vsa vmeno svojega posla. V soboto zvečer je bilo iz Zabjakove gostilne na Poljanski cesti ukradeno mesarju Francetu Novljanu 2000 Din vredno kolo znamke »Eksa« in s tovarniško številko 61.117. — V nedeljo zvečer pa je neznan tat odpeljal iz Novakove gostilne v Mostah 1500 Din vredno kolo, last kurjača Ant. Brulca. Kolo je bilo znamke »Pax« in je imelo številko 23.616.

○ **Policijski drobiž.** Noč od nedelje na ponedeljek je bila zelo živahna in je bilo aretiranih radi kaljenja nočnega miru, nedostojnega vedenja in drugih prestopkov nič manj kot štirinajst oseb. — Policiji se je posrečilo, da je aretirala dva mladeniča, ki sta že dalj časa razbijala ponoči s kamenjem šipe raznim strankom v mestu. — Prijavljena je tatvina kokoši v vrednosti 200 Din. — Ovaden je neki kolesar, ker je na Celovski cesti podrl na tla triletnega dečka in ga lažje poškodoval.

○ **Obleke kemično čist**, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

○ **Kravate, ovratnike, naramnice, ženske in moške nogavice** dobite po solidnih cenah pri Francu Pavlinu, Gradišče 3.

Maribor

□ **Občni zbor krajeve organizacije SLS** Pobrežje se je vršil v nedeljo 22. t. m. Zbralo se je lepo število naših somišljenikov, ki so z zanimanjem poslušali govore tajnika SLS v Mariboru g. Ovčarja in oblastnega poslanca g. Koresa. Nato je bil izvoljen z malimi spremembami stari odbor, sestavljen iz naših najboljših pristašev, kar nam daje zagotovilo za dober napredek SLS na našem Pobrežju.

□ **Tombola nižjih poštних uslužbencev** se je v nedeljo popoldne vršila ob številni udeležbi občinstva, ki je z nervozno napetostjo čakalo dobitkov, v najlepšem redu. Samo za nekega železničarja so prepočasi klicali njegove številke in radi tega si je pomagal sam, da je dobil tombolo. Izrezal je iz druge karte izklicane številke in jih lepo nalepil na mesta števil, ki še niso bile izklicane. Toda mož se je zmotil, ko je mislil, da tega ne bo nihče opazil. Goljufija je prišla na dan in stvar ima že policija v preiskavi. Sumi se, da si je mož na isti način priboril že dvakrat večje dobitke pri tomboli poštних uslužbencev.

□ **Matineja Jadranske straže** se je vršila v nedeljo ob priliki ustanovitve pomladka na vseh tukajšnjih srednjih in meščanskih šolah. Prireditve se je vršila v Unionovi dvorani, ki je bila do zadnjega kotička napolnjena mladine. Polnoštevno so prišli gojenci vinarske

la, ko jo je ugledala. »Le glejte, da bo kmalu kaj za na mizo in kaj dobrega danes, danes sem zopet vesel po dolgem času,« sem naročal kuharici.

Po večerji sem navil gramofon in kar se že dolgo ni pripetilo, ta dan sem zopet plesal. Ko sva se prisukala do vrat, se pa ta kar naenkrat na stečaj odpro in na pragu se prikaže neka ženska postava.

»Kaj pa naj to pomeni?« je kričala. »Kdo pa je to ženske? Nesramnost taka in to na mojem lastnem domu?«

Bila je to Angelika; vsa povita in obvezana po obrazu. »Niti trenotek te ne smem pustiti samega,« je vpila, da je kar zvenelo, »kdo je ta ničvrednica?«

Moja spremljevalka, ki sem jo zamenjal z Angeliko, pa se je samo smehljala ter pojasnila celo stvar. »Prišla sem v čakalnico k doktorju Cutslash in tam me je vaš mož smatral za svojo ženko. Nič hudega sluteč, sem si dovolila to šalo in nič več kot šalo, gospa. Zelo prijaznega in ljubeznivega moža imate in zares — — —«

Dalje ni mogla, kajti Angelika jo je z dežnikom nagnala skozi vrata in po stopnicah.

»Hm, da, toda jaz,« sem ječal, ko se je Angelika vrnila, »jaz sem ves čas mislil, da si to ti. Mislim sem, da si lepica.«

Da bi ne bil tega rekla! Zadnji stavek je namreč moja situacijo v danem položaju še poslabšal. Jutri mislim k doktorju, da ga vprašam, če ima kaj za otekle oči in buške na čelu.

**Za desinfekcijo
ustne dupline in
grla, za obrambo
proti gripi, vnetju
vratu in prehladu**

Panflavin
pastile

Učinkujejo specifično pri vseh
nalezljivih boleznih.

in sadjarske šole, dijaki vseh učiteljskih, gimnazij in realke. G. profesor Ribarič je govoril o pomenu Jadranske straže in orisal potrebo, da se tudi mladina zanima za njene ideje. Za govorom so nastopili mešani zbor gimnazije, moški zbor realke in ženski zbor drž. ženskega učiteljskega. Nastopil je tudi orkester. Včeraj popoldne se je prireditev ponovila za osnovne šole mesta in okolice.

□ **Poizkušen samomor v avtomobilu.** V avtomobilu, ki vozi od glavnega kolodvora do vojašnice Kralja Petra, si je v nedeljo zvečer drogist Fuchs Franc v samomirlem namenu zabol del v trebuh. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico.

□ **Aretiran** je bil v Nemčiji radi goljufije od naše policije zasledovani Alojz Smolej in se nahaja sedaj v Berlinu v zaporih. V kratkem ga bodo po odgonu pripeljali v Maribor.

Staro župniško pokopališče in Nemci

Vsakemu Mariborčanu je znano staro, zdaj opuščeno pokopališče blizu zavoda Solskih sester. Ležalo je blizu mesta in dragi pokniki so počivali takorekoč poleg še živihj somoščanov. Bilo pa je to pokopališče pred vojsko nekaterim proticerkvenim in kovinističnim nemško nacionalnim krogom tako na poti, da niso mirovali poprej, dokler niso dosegli njegove zatvoritve, četudi se ni bilo napolnjeno in bi se pri dobri volji še lahko bilo razširilo. Občinski in mesti svet kakor tudi mestni fizikat in drugi mestni uradi so bili v nemško-nacionalnih rokah, zato jim ni bilo težko uspeti. Takrat ti krogi niso nič računali s tem, da delajo proti željam mariborskega prebivalstva in da bodo s svojim ravnanjem Mariborčanom povzročili na stotisoče denarne škode, ker si bodo morali na novem pokopališču napravljati nove drage grobnice.

Dne 1. maja 1914 se je zatvorilo torej staro pokopališče in otvorilo se je novo na Teznu. Kjerkoli je cerkev za novo pokopališče poiskala prostor v večji bližini mesta, povsod so ji nemško-nacionalni mogotele na magistratu vedeli to namero preprečiti. Stalna župnija je hotela napraviti novo pokopališče v Pobrežju tik magdalenskega pokopališča, a magistratovi so nahujskali mero-dajne nemško-nacionalne krogi v Pobrežju, da so bili proti temu. Seveda eno leto pozneje pa isti nemško-nacionalni Pobrežjani niso imeli nič proti temu, da se je razširilo občinsko mariborsko pokopališče, ki leži komaj 10 metrov od magdalenskega. Tako se je zgodilo, da se je cerkveno pokopališče potisnilo skoraj ury daleč od sredine mesta na skrajno mejo Tezna. Nemško-nacionalni krogi so dobro vedeli, da bo to za Mariborčane predaleč in da je s tem cerkveno pokopališče pokopano, in to je ravno bilo, kar so hoteli doseči. Oni so hoteli pokopališče iztrgati cerkvi iz rok, da bi potem na svojem necerkvenem pokopališču v Pobrežju mogli gospodariti in delati popolnoma v šovinistično-nemško-nacionalnem smislu. Da je temu res tako, so takoj pokazali. Dne 1. maja 1914 je bil določen rok za zatvoritev starega in za otvoritev novega tezenskega pokopališča. Šovinistični magistratovi pa so že dne 20. marca v občinski seji zaželi delati na to, da uredijo in pripravijo svoje necerkveno in zapuščeno občinsko pokopališče v Pobrežju za pokopavanje. Žeš: cerkveno pokopališče na Teznu do 1. maja itak ne bo gotovo. Ko je pa cerkveno pokopališče le bilo gotovo in blagoslovljeno dne 1. maja in so tako propadli, so pa začeli po svojem pogrebnem zavodu hujskati proti tezenskemu mirodvoru in nago-varjati stranke, da se poslužijo občinskega pobrežkega pokopališča. S tem hujskanjem so najbolj begali ljudi v juliju in avgustu l. 1914., ko je nemško-nacionalna furija v Mariboru najhuje divjala zoper Slovence in jih zapirala in preganjala. In res se jim je posrečila njihova nakana. Tezensko pokopališče ni uspelo in pogrebi so se začeli vršiti na občinsko nemško-nacionalno pokopališče na Pobrežje. Da je bilo mestno pokopališče na Pobrežju od mariborskih magistratovcev res mišljeno kot nemško-nacionalno, nam dokazuje osnutek pokopališkega reda, ki ga je sestavil pokopališčni odbor obč. sveta za pobrežko pokopališče in v katerem je bila sledeča določba: »Napis na nagrobnih kamnih... ki niso napravljeni v nemškem jeziku, se morajo... odstraniti.« Ker pa jim oblast tega določila le ni potrdila, so si pomagali na drug način. Določili so, da se mora za vsak nagrobni spomenik predložiti načrt pokopališčni komisiji v odobritev. In če je imel priti na spomenik slovenski napis, načrt ni našel milosti v obeh nemško-nacionalne komisije. Zgodilo se je celo, da so stari morali dati odstraniti slovenske nagrobne spomenike z grobov svojih otrok.

To je torej kratka zgodovina mariborskih pokopališč, iz katere sledi:

1. da je mariborski mestni svet 1. maja 1914 dal zapreti dotedanje župniško pokopališče iz nemško-nacionalnih nagibov in

2. da je isti mestni svet po ovinkih preprečil cerkveno pokopališče na Teznu in pod pritiskom vojnih razmer občinstvu usilil necerkveno pokopališče na Pobrežju.

Cerkveno predstojništvo do letos ni izvršilo odloka mestnega magistrata iz l. 1914 v zadevi sa-

Sveta življenje in vrvenje

Kako se živi v Ameriki

Amerika je danes najbogatejša dežela na svetu, a kar je glavno — bogastva so deležni vsi sloji prebivalstva. Mc. Umrey in Parkins sta v »Elementary Geography« pravkar objavila statistiko, v kateri to dejstvo dokazujejo in primerjata življenske razmere v Združenih državah z razmerami v evropskih deželah. Številke so res zanimive.

Sladkor in meso se smatrata kot najboljše živili in obojega se porabi v Ameriki več, nego kjerkoli drugod. Sladkorja porabi Amerika 30 procentov več nego Anglija, 40 procentov več nego Francija, 53 procent. več nego Nemčija in 85 procent. več nego Italija. Poraba mesa pa prekaša porabo v Angliji za 32 procentov, v Franciji za 40 procentov, v Nemčiji za 51 procentov, na Norveškem in Španskem za 63 procentov, v Italiji za 73 procentov.

Se zgovornejšo so številke v avtomobilih. Od 27 milijonov avtomobilov, ki so

bili leta 1927, v rabi na vsem svetu, odpade na Združene države nad 22 milijonov, to je približno štiri petine! Vsak peti Američan ima svoj avto, dočim pride po en avto: v Angliji na 43 oseb, v Argentini na 45, v Franciji na 46, v Nemčiji na 196 in v Italiji na 293 oseb.

Enako je z radijem. V Združenih državah odpade po en radijski aparat na 18 oseb, v Angliji na 28, na Švedskem na 38, v Nemčiji na 45, v Franciji na 50, v Avstriji na 57, v Argentini na 65 oseb. — Lasten telefon ima v Združenih državah vsaka 7 oseb, v Nemčiji vsaka 26, v Angliji vsaka 36, v Franciji vsaka 59, na Japonskem pa vsaka 111 oseba.

Združene države imajo pet osmin vseh telefonov na svetu, tri osmine vseh železnic in štiri petine vseh avtomobilov. Razen tega porabijo četrtino vsega sladkorja, tri četrtine gumija in štiri petine vsega petroleja. Ameriško ljudstvo ima več udobnosti v svojih domovih in boljše hrano nego katerikoli drug narod na svetu.

Odkodi toliko blagostanje? Člankarja pravita, da je prvi vir ameriškega bogastva kmetijstvo: »Naša dežela se razteza od mrzlega severa do toplega juga. Za poljedelstvo ima vlažno ozemlje na vzhodu in južno na zapadu. Povprečna velikost ameriških farm znaša približno 150 akrov po 4046,7 m², skupaj torej 607.000 kvadratnih metrov. Ta razsežnost kmetij dovoljuje izdatno uporabo strojev in s tem večjo produkcijo. V Združenih državah odpade na vsakega kmetijskega delavca 12 ton žita, v ostalih državah na svetu pa znaša dolež za posameznega delavca samo dve petini tone. V Ameriki obdeluje vsak kmetijski delavec 30 akrov posevke, v Franciji in Nemčiji pa samo 7. Vsak ameriški farmar in kmetijski delavec prideluje povprečno količino hrane, ki zadostuje za deset oseb. In to je drugi vzrok blagostanja v Ameriki, da prideluje

za svoje prebivalstvo dovolj hrane, izvemši samo sladkor.

Vsemu temu primerne so tudi mezdnine razmere v Ameriki. Povprečne dnevne plače v popolnoma enakih obratih znašajo za posameznega delavca: v Združenih državah 5 dolarjev, v Angliji nad 3 dolarje, v Belgiji nekaj čez 2 dolarja, v Franciji 1 in pol dolarja, v Avstriji in Nemčiji samo 1 dolar. To omogočuje obsežnejša uporaba strojev. V ameriških tekstilnih tovarnah streže en sam delavec večkrat 20—30 statvam, v Evropi more posamezen delavec redkokdaj opravljati več nego 7 statv. Posamezen rudar skuplje v Ameriki dnevno povprečno 4 in pol tone, v Nemčiji in Angliji 1 tono in v Franciji samo 5 osmin tone premoga.

Pri tem je pa seveda treba upoštevati, da je Amerika zelo redko naseljena. Združene države so približno tako velike kakor tri četrtine Evrope, toda evropsko prebivalstvo šteje štirikrat več nego ameriško.

Morilca izdala prevelika pretkanost

Nedavno se je ves razburjen oglašil na policiji v Genovi neki Eurico Foggi in pripovedoval, kako je našel po svojem povratku z oddiha na rivieri gospo Becchi, pri kateri je stanoval, umorjeno. Policija je takoj odredila hišno preiskavo in dognala, da se je izvršil roparski umor. Detektiv, ki je izpraševal Foggija, če mu je znano, kakšne družabne zveze je gojila umorjena gospodinja in če mu je pred njegovim odhodom na riviero kaj omenila, če pričakuje kak obisk — je nič hudega misleč vprašal Foggija tudi to, kje je vse bil tekom svojega oddiha. Tedaj je začel Foggi najpodrobneje naštevati, kje je bil ta dan in to uro. Sele sedaj je detektiv postal pozoren, vzbudil se je mu sum, če ni morda Foggi sam morilec. Začel ga je izpraševati, kje je bil dan pred odhodom v kopališče. Tedaj je Foggiju nenadoma popolnoma pošel spomin; nič ni vedel povedati, kje je bil, zmedel se je, prebledeval. Pokazalo se je, da so bile tudi vse prejšnje Foggijeve navedbe neresnične in da imenovanih krajev sploh nikdar videl ni. Sedaj so Foggiju povedali, da je aretiran. To je možu vzelo zadnji pogum in široko se je izpovedal: Svojo gospodinjino, pri kateri je upal najti 70.000 lir, je umoril s pomočjo dveh tovarišev. Našli pa niso drugega nego par ničvrednih prstanov. Tovariša sta nato pobegnila iz Genove, sam pa igral vlogo presenečenega podnajemnika.

Kje loviti oba ostala lopova? Genovska policija je poizkusila zvijačo, ki se ji je popolnoma posrečila: V listih je objavila notico, da je preiskava dognala, da je gospod Foggi popolnoma nedolžen, da kot krivec sploh ne prihaja v poštev in da so ga zato izpustili na svobodo. Sokričica sta takoj šla na ta lim in se vrnila v Genovo, kjer ju je policija sprejela v svoje roke.

Oče umoril tri otroke in sebe

Minulo soboto zvečer je brezposelni čevljarški pomočnik Franc Funda na Dunaju prerezal vratove trem svojim majhnim otrokom in sam sebi. Otroki so našli že mrtve, Funda je še živel, a ni nade, da bi ozdravel. Funda je bil že dve leti brez posla, a drugače zelo dober mož in skrben oče. Družino je vzdrževala Fundova žena, ki je zaposlena v neki tovarni kot delavka. Funda je silno peklo, da je morala žena skrbeti za vse. Žena sama ga je vedno tolažila, toda Funda se je čezdalje bolj pogrezal v obup. Mnogo

Prva redovnica na Štajerskem, ki si je na graški univerzi pridobila doktorat filozofije: sestra Annunziata, uršulinka.

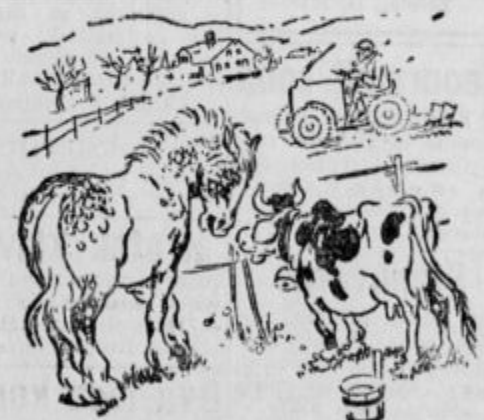
je pripomoglo k temu tudi njegovo telesno stanje, saj je dobil v vojni strel v glavo in imel tudi malarijo. Končal je svoje trpljenje z obupnim činom.

14 leten deček ustrelil mater in otroka

V Pragi so našli te dni pred neko hišo ustreljeno Marijo Frühauf in njeno dete. Splošno se je sodilo, da se je izvršil umor in so se v tej smeri vodile poizvedbe za storilcem. Orožniki so prijeli 1. Junekevo, pred katere hišo so našli žrtvi, in jo 36 ur neprestano izpraševali. Junekova je ves čas trdila, da o stvari nič ne ve; končno pa se je onesvestila. Tedaj je prišel iz skrivališča, kamor ga je iz strahu pred posledicami spravila njegova mati, 14 letni Stanislav Junek in priznal, da je on z očetovo puško po nesreči ustrelil Frühaufovo in njeno dete. Puška se je sama sprožila.

Evropska sramota na Kitajskem

Ko so Evropejci posili udrl v kitajsko hišo, se niso zadovoljili samo z izkoriščanjem zemlje in prebivalstva, marveč so to prebivalstvo v njegovi lastni hiši na uprav barbarski način žalili. O tem naj govori le en dokaz: V Šanghaju so si Evropejci zasadiли parke, jih ogradili, nato pa pred vhode postavili napis: »Kitajcem in psom vstop prepovedan!« — Kitajski nacionalisti so imeli s čim agitirati proti Evropejcem! Ta evropska sramota, ki star kulturni narod v njegovi lastni hiši izenačuje s psi, se je do danes šopirila v vsej javnosti. Sele sedaj so se Angleži odločili, da na napisnih deskah zbrisejo besedo »Kitajci« in bo vstop prepovedan samo še psom. Vprašanje pa je, kako daleč je še čas, ko se bo moralo belo pleme pogajati s Kitajci, pod katerimi pogoji bo smelo ostati odnosno priti v kitajsko hišo.

»Tebi gre dobro, draga prijateljica. Tebe ne bo še tako kmalu izpodrinil avtomobil, da bi se ti bilo treba bati brezposelnosti...«

K potresu na Bolgarskem: Kraji, po potresu najbolj prizadeti.

Potres na Bolgarskem: Pogled na Sofijo in katedralo. Ko so se pojavili potresni sunki, je prebivalstvo v strašni zmedenosti zbežalo iz mesta.

Grazia Deledda:

Skušnjave

Novela. — Poslovenil dr. Joža Lovrenčič.

»Kaj hočete, gospoda so vsi taki, ne verujejo. Pa Elija je še mlad, se že spametujel.«

»Ali ostane dolgo tu?«

»Ne vem, a menim, da ne.«

»Sveta Barbara daj, da bi odšel že jutri,« je prosil stric Feliks sam pri sebi.

Toda mladi gospodar ni odšel ne drugi ne tretji dan. Tri dni po njegovem prihodu je pridiral na konju varuhov hlapec, da bi poizvedel, če je Elija v tanki, ker navadno, ko je odhajal, ni povedal, ne kam gre ne po kaj. Prinesel mu je tudi vrečo živil, ki jih je Elija objestno odklonil.

»Reci svojemu gospodarju, naj da svoj kruh z gnatjo vred psom. Jaz ga ne potrebujem. Ti pa le hitro izgini! Pojdi k vragu ti in tvoj gospodar! Če mi prideš še kdaj pod noge, te namlatim, da se pri priči iztegneš!«

Oni se je počasi, počasi odpravil, stric Pera pa ga je po bližnjici prehitel ter mu na samotnem kraju tanke izpraznil bisago...

Gospod Elija je lepo veselo preživljal dneve z Minnajem in Antinom; kopali so se v reki, peli in se igrali. Z Antinom sta tudi skupaj obedovala in spala, jahala ukročene konje, igrala, se šla karte in še moro! kakor dva postopača. Belega obraza in bele oblačila. Italijanska igra na prste, ob kateri pridejo igralci tudi v divje kričanje. Pozna je tudi na Goriškem.

leke plemičeve se je oprijel gost črn prah, roza trak na slamniki pa je bil raztrgan, kot bi imelo opraviti z njim vse trnje v tanki, svileni vrvice pa je že bila okoli Minnajevega vratu in na njej je visela svetinja sv. Elije in še prevrtan novič.

Temno je gledal stric Feliks za svojimi črnimi očali. A, če bi ne bilo radi Boga, proklel bi dobri mož

gospodarja, ker je zavajal Antina v razuzdano življenje. Vsi opomini so bili zaman. Sicer pa je bil gospod Elija tako vesel, tako prijazen in zabaven in zdelo se je, ko da bi se nedolžno šalil in bil najboljši dečko brez vsake hudobije kakor mali Minnai, da ga je moral imeti človek rad ali ga je vsaj prenašal. Včasih si je stric Feliks rekel:

»Bodi no pameten, stari norec! Ali je kaj slabega, če so mladi in se igrajo? Antine je toliko študiral celo leto, prav je, če se nekoliko pošali. Res je, kar je rekel: Gospodu Eliji bi morali biti hvaležni za njegovo dobroto.«

Kravar in konjski čuvaj sta bila kar navdušena za mladega gospodarja in nista drugega govorila nego o njem, o njegovem bogastvu in junaštvu. Včasih sta se celo hudo sporekla bodisi radi te ali one Elijeve posebnosti bodisi radi večje ali manjše vrednosti tanke, žrebet, krav ali o visokosti njegovih dolgov.

Antine ni nič več pomenil, bil je pozabljen, zasenčen ob glasni navzočnosti plemenitega gospodarja. Pa ni bil radi tega prav nič užaljen, ker je bil sam kakor očaran po Eliji. Odkar je mladi gospodar oživil s svojo navzočnostjo divjo samoto tanke, se Antine ni več dolgočasil in ne žalostil kakor prve dni. Srce mu ni bilo več prazno, ljubil je končno nekoga, ki se mu ni približal s hladno dobrohotnostjo kakor predstojniki in ne s preprostimi, nešolanim čustvovanjem kakor oče in brat, temveč z skoro omamnimi, bolestrnim ognjem. Elija je bil to. Antine mu je bil prijateljsko vdan, ga občudoval in se navduševal zanj. Če bi bil naletel na žensko, ne bi je cenil s takim zavzetjem, v katerem se je izražala vsa moč prikrita čustvovanja čiste mladosti. V njem ni bilo ne globine ne bistrosti, ki jo je imel pastirjev sin; bil je navaden brezčutnež, priljuden sebičnej in Antine mu je bil le zato dober, da se je mogel kratkočasiti v dolgočasju razsežne samote, v kateri se ni mudil zato, ker bi ga zanimala pokrajina ali ga veselilo njegovo posestvo

— za naravo ni imel zmisla in tudi nikakih poslov ne na posestvu — temveč radi čisto drugega smotra. Nekega večera sta bila v Antinovi sobici. Luči nista užgala in Elija je brezskrbno sedel na oknu in bingljaj z nogami nazven in pel:

»O ti, ki živiš vsa v cvetu
na toskanskem griču ob očetu...«

Njegov nekoliko ubiti glas se je trudno in votlo izgubljal v temno ozračje noči. Pel je raztreseno, ker mislil je na vse drugo kakor na pesem. Antine je stal vzravnal za njem in ga držal za ramena, boječ se, da ne bi padel. Noč je bila hladna, skoraj vlažna: dolge, tenke megle so se vlekle preko neba. V ta globoki mir so puhtele opojne vonjave in glasovi noči — šum daljnega slapu, lajež, ponavljajoča se kukavica, cvrčanje murnov — so govorili v tajnem drhtenju. Antine se je zagledal tja nekam v neprozornost pepelnatega obzorja, na katerem so se svetlikale zvezde in se zelenkasto rdeče prelivalo. Ni bil kot Elija, čutil je ves uročni čar noči, toda nič več ni bil žalosten, ker je menil, da prijatelj ž njim čuti in čustvuje, in zabil je na bridkost samote. Od trenutka do trenutka se mu je celo zazdelo, da se je vzel vanj ono mrzlično veselje iz pijače, a je bil le vesel nemir, ki je iskal, hrepenel in hotel po neznanem. To noč je bila semenišnikova duša kakor evet, odprt proti nebu, pričakujoč rose...

Ko je našel Elija besede, ki jih je iskal, je nehal peti.

»Povej mi kaj, Antine, saj veš, da pojutrišnjem pojdem. Pa saj niti ne veš, čemu sem prišel sem!«

»Da bi si ogledal svoje posestvo.«

»Hm, saj ni kaj gledati! mu je odvrnil malomarno. »Tvoj oče je zvest do neumnosti, konj in žrebet ni mogoče skrivati odnesti, ostal bi še stari copernik Pera, ki mi prihrani samo luščine mandljev, a kaj je par mandljev? Požvižgam nanje! Toda ti ne veš, čemu sem prišel. Ugani!«

LUDSKA KNJAZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 26 zvezkov: A. Sheehan, Nodding, Povest trškega delavca, 24 Din. vez 32 Din — 24 zvezek: A. Marj, Baska, Lužičko-srbska povest, 22 Din. vez 30 Din — 25 zvezek: Haggard, Hei cesarja Montezuma, 32 Din. vez 42 Din — Storček in njegova burkasta življenja, 14 Din. vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otoci soluna, 24 Din. vez 32 Din.

Gospodarstvo

Novi zakon o trošarinah

Finančno ministrstvo je izdelalo osnutek novega zakona o državnih trošarinah in ga poslalo vsem gospodarskim korporacijam v državi, da izrazijo svoje želje.

Zato se je 21. t. m. v Zbornici za TOI vršila konferenca interesiranih. Kolikor se je dalo posneti iz izjav navzočih zastopnikov, smatra slovensko gospodarstvo sedanjim predlog za primerno podlago za razpravo. S stališča izenačenja tozadavne zakonodaje (danes imamo na Drini celo carinsko mejo, ker se trošarina na žganje v Srbiji ne pobira) je ta predlog edino pozdravljati. Saj je že stara zahteva gospodarstva, da se trošarine izenačijo.

Po osnutku se zniža trošarina za bencin od 400 na 200 Din za 100 kg. Nadalje omogoča predlog oprostitve trošarine za industrijske stroje, dočim kmetijski stroji ne bodo več prosti, umestno pa bi bilo, da velja zanje isto kakor za industrijske, nadalje so proste te trošarine zrakoplovne družbe v naši državi. Glede trošarine na spirit in žganje je želja, da se z ozirom na visoko obremenitev zniža na 12 Din za hektolitersko stopinjo (dosedaj 15, oz. za žganje 17 Din). Po predlogu se nadalje zviša trošarina za vino za 100%: od 35 na 70 Din pri hl. Tudi to povzroča, so pripravljeno sprejeti pod pogojem, da se ukinejo točilne takse in pavšalirana taksa na račune.

Splošno je bilo mnenje, da je osnutek zakona dober, kar ugotavlja tudi zadnji »Trgovski list« z upanjem, da bodo v doglednem času urejena tudi vprašanja taks, reorganizacije finančne uprave in samoupravnih financ. kateri zakonski predlogi se že izdelujejo v finančnem ministrstvu.

Sedaj za zakonom o neposrednih davkih prihaja na vrsto tudi izenačenje neposrednih davkov in reforma njih, kar vse gospodarstvo z odobravanjem pozdravlja.

Jadr. podunavska banka

Kakor smo že v nedeljo poročali, sklicuje Jadransko-podunavska banka svoj redni občni zbor za 26. maj ob 11 v Beogradu.

Sedaj smo izvedeli še naslednje podrobnosti: Svoječasna misel na fuzijo s Srpsko banko v Zagrebu, ki je v najožjih stikih z Jadransko-podunavsko banko, ni več aktualna. Banka je nakupila ekskluzivnim potom 100.000 svojih delnic od propadla Litoranke in jih bo amortizirala. S tem se zniža kapital na 110 milj. Din. Banka je dala vsa svoja imetja na novo oceniti po strokovnjakih in sedaj bo upravni odbor predlagal običnemu zboru znižanje kapitala od 110 na 55 milijonov Din.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

I. delavsko konsumno društvo na Jesenicah. Iz poročila za 1927 (30. upravno leto) posnemamo, da se je lani število združnikov povečalo od 1664 na 1742 (1926 od 1516 na 1651). Promet se je na pram 1926 povečal za 2,3 milj. Din. Bilančna vsota je narasla od 0,6 na skoro 1 milj. Din, od česar odpade na zalogo blaga od 0,3 na 0,5 milj. Din. Čisti dobiček zadrage, ki ima 5 prodajalcev, znaša — pri deležih 47.875 Din in rezervah 44.431 Din — 47.794 Din (1926 14.627 Din). Kakor je iz teh najvažnejših podatkov razvidno, se zadruga prav ugodno razvija.

Produktivne zadrage. Prva željiarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici ima znaten zadržni kapital (0,3 milj. Din) in rezerve (0,24 milj. Din), poleg znatnih tujih sredstev. Zalogo so se v letu 1926/27 zvišale od 1,56 na 2,38 milj. Din, zmanjšali pa so se dolžniki od 0,85 na 0,7 milj. Din. Bruto donos je bil manjši in zato tudi čisti dobiček. Premičnine in nepremičnine so bilansirane s 0,55 milj. Din. — Usnjarska in čevljiarska zadruga »Rumoc« v Trzinu posluje že 3 leta in šteje 65 članov. Lani se je njen promet povečal za 50%. Lastna sredstva zadrage znašajo 0,24 milj. Din, tuja pa 2,2 milj. Din. Bilančna vsota je lani narasla od 1,06 na 2,56 milj. Din; bruto donos pa se je povečal od 0,52 na 1,1 milj. Din, čisti dobiček pa 24.000 na 56.000 Din. — Sitarska in žimarska zadruga v Strazhišču. Lastnih sredstev je imela zadruga 77.000 Din; kosmatič dobiček je bil približno isti kot za 1926, bilančna vsota pa znaša 1,29 milj. Din, od česar odpade na zalogo 0,67 milj. Din (1926 0,765 milj. Din). Čisti dobiček zadrage je bil 1138 Din.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. aprila 1928. (Vse v milijonih Din.) v oklepajih razlika napram stanju z dne 8. aprila.) Aktivna: Kovinska podlaga 379,6 (—9,0), posojila: menična 1312,8, lombardna 269,6, skupaj 1582,5 (—20,7), saldo raznih računov 527,2 (—25,9); pasiva: bankovci v obtoku 5430,4 (—51,4), drž. terjatve 122,9 (—45,7), obveznosti: žiro 603,6, razni računi 247,1, skupaj 850,8 (+41,4); ostale postavke neizpremenjene.

Občni zbor ljubljanske borze. Borzni svet sklicuje III. redni občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote na dan 25. aprila 1928 ob 16 v borzne prostore v Ljubljani, Kongresni trg št. 9 (Filharmonija), I. nadstropje, z nastopnim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednikov, določitev treh overovateljev zapisnika in dveh zapisničarjev, nadalje poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1927. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo finančnega odbora. 4. Odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu. 5. Volitve: a) 6 članov borznega sveta; b) 5 članov finančnega odbora; c) volitev 13 članov borznega razsodišča.

Carinski dohodki v mesecu marcu so znašali meseca marca letos 164,2 milj. Din (v februarju 132,3, januarja 110,4, marca 1927 160,3); skupno so 1927/28 znašali državni dohodki od carin 1680,4 milj. Din, proračun za to dobo pa je znašal 1688,6 milj. Din. Za primerjavo navajamo podatke iz 1926-1927, ki so znašali 1708,2 milj. Din, proračun za to leto pa je bil 1650,05 milj. Din.

Zveza tekstilne industrije. Kakor smo že v nedeljo med brzojavi poročali, se je vršilo v soboto zborovanje tekstilne industrije iz cele države. Sklenjeno je bilo, da se kot član Centrale industrijskih korporacij osnuje Zveza tekstilne industrije kraljevine SHS. V začasno upravo je bil izbran za predsednika znani srbski industrijec Vlada Ilić, za podpredsednika pa Josip Dekleva, gl. ravnatelj Jugosl. tekstilnih tvornic Mautner, Milan Pripič, znani hrvatski industrijec, in Laza Teskarevič, znani srbski tekstilni industrijec.

Poštna hranilnica objavlja uradno: Nadzorstveni svet poštne hranilnice je 19. aprila t. l. na željo odločil, da sme poštna hranilnica lombardirati tudi delnice Narodne banke kraljevine SHS in sicer s 5000 Din za vsako delnico pod pogoji, ki veljajo za lombardna posojila.

Poučno potovanje avstrijskih obrtnikov po Jugoslaviji. Kakor poročajo z Dunaja, se vrhovna organizacija avstrijskih obrtnikov »Hauptverband

der Gewerbeverbände Österreichs« zanima za obisk Jugoslavije. Tozadevno je že stopila v zvezo z našim trgovinskim zastopstvom na Dunaju in potovanja se bo udeležil osebno tudi naš trgovinski ataše M. Simić z Dunaja. Avstrijski obrtniki odpotujejo 20. maja po Donavi v Beograd in se vrnejo skozi Zagreb in Ljubljano nazaj. Na Dunaj pridejo zopet 28. maja.

Katastrofalno padanje našega izvoza v Avstrijo. V prvem tromesečju lanskega leta je znašal naš uvoz v Avstrijo 47,2 milj. šilingov, avstrijski izvoz k nam pa 38,8 milj. Letos pa se je aktivnost naše trgovine z Avstrijo izpremenila v pasivnost! V prvih 3 mesecih letos je znašal avstrijski izvoz od nas samo še 30,8 milj. šilingov, avstrijski izvoz k nam pa je narasel na 37,6 milj. šilingov.

Ekspozitura madjar. kmetijskega ministrstva v Pragi. Ker se madjarski agrarni izvoz težko vnovčuje, je sklenilo madjarsko kmetijsko ministrstvo ustanoviti vsakekrat v Pragi, pozneje tudi v drugih državah, kamor gre madjarski agrarni izvoz, urade za povzdigo izvoza. Tak urad bi naj zasledoval v prvi vrsti izgled vnovčenja madjarskih agrarnih produktov. Če se bo praški urad obnesel, se še julija ustanovi tak urad v Berlinu.

Borza

Dne 23. aprila 1928.

DENAR.

Nazadujoča tendenca pri tečajih deviz se opazi tudi ta teden. Danes je napravil petku edino Praga bila višja, Curih in Trst sta bila neizpremenjena, dočim so vse ostale devize postale. Večino potrebe je kakor običajno krila Narodna banka, privatno blago je bilo v devizi Trst in deloma (2000 dolarjev) v devizi Newyork. Promet je bil znaten.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

23. aprila 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 30. IV
Amsterdam	2257,25	2293,25	2290,50	—
Berlin	—	1358,75	—	1358,50
Budimpešta	—	992,65	—	—
Curih	1093,50	1096,50	1095,—	1095,—
Dunaj	797,95	800,95	799,45	799,45
London	275,97	277,77	277,37	277,38
Newyork	56,70	56,90	56,80	56,0
Pariz	—	223,65	—	223,71
Praga	167,96	168,76	168,36	168,33
Trst	298,50	300,50	299,50	299,50

Zagreb. Berlin 13.57.25—1360.25, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 797.95—800.95, London 276.97—277.77, Newyork 56.70—56.90, Pariz 222.65—224.65, Praga 167.96—168.76, Trst 299.34—300.34.

Belgrad. Berlin 1357—1360, Budimpešta 991.1—994.1, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 797.9—800.9, London 276.95—277.75, Newyork 56.70—56.90, Pariz 222.65—224.65, Praga 167.96—168.76, Trst 298.50—300.50.

Curih. Belgrad 9.1325, Berlin 124.05, Bukarešt 3.25, Dunaj 73, London 25.3225, Newyork 518.625, Pariz 20.42125, Praga 15.375, Trst 27.335, Sofija 3.75, Varšava 58.05, Madrid 87.

Trst. Belgrad 33.38—33.41, Curih 363.50—366.50, Dunaj 264.00—264.60, London 92.68—92.65, Newyork 18.92—18.94, Pariz 74.60—74.70.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50875, Kodanj 190.60, London 34.69, Milan 37.45, Newyork 710.60, Pariz 27.9775, Varšava 79.69, Valute: dolarji 709.30, angleški funt 34.66, lira 37.45, dinar 12.455, češko-slovaška krona 21.04.

Praga. Devize: Lira 177.25, Belgrad 59.40, Pariz 132.75, London 164.75, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.36, London 277.30.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Za državne papirje je bila danes tendenca čvrstejša. Vojna škoda pa se je uvrstila samo za prompt, dočim je za poznejše termine ostala neizpremenjena. Med bančnimi papirji ni izprememb. Med industrijskimi se je uvrstila radi poročil z Dunaja Trboveljska.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 89.50 den., agrari 58 den., vojna odškodnina 431 den., Celjska 158 d., Ljublj. kreditna zaklj. 126, Praštediona 806 den., Kred. zavod 157—175, Vevče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 110 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 90, agrari 59, vojna odškodnina 431—433, maj 435—440, dec. 462—465, Jugo 88—89, Praštediona 807.50, Ljublj. kreditna 126 den., Sečera 520—535, Drava 370—375, Slavonija 12.50, Trbovlje 500—502.50, Vevče 138—142.50.

Belgrad. Narodna banka 6600—6650, vojna odškodnina 431, 432.25, 432.75 (8700), ult. april 432—433.50 (2500), ult. maj 437—438, ult. junij 433, Izvozna banka 1140—1170, Belgr. zadruga 6000, Rdeči križ 54, Tob. srečke 95, 96, 7% invest. posoj. 89.50 (97), agrari 58—58.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 81.30, Jugo 10.65, Alpine 41, Leykam 9.55, Trbovlje 65, Gutmann 36.25, Mundus 180.10.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastove podnice 42 mm 2,85 m z nadmerami od 18—27 cm, fko vag. meja 1 vag. po 1,230, bukovo oglje suho vilano fko vag. meja 1 vag. po 90, trami merkantilni 4-5, 5-6, 6-7 od 5—8 m fko vag. meja 1 vag. po 285; zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 392.50—395, slav. 387.50—390, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plač. po prejemu 536—545, ajda zdrava rešetana 295, oves baški zdrav rešetan 305—310, koruza baška 310—315, april 315—320, maj 315—320, činkvanti 320—325; zaklj. 9 vagonov pšenice, 1 vagon moka. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica baška 355—357,50, potiska 357.50—360, ban. 350—355, jetmen bač. 295—300, mac. 245—250, oves bač., ban., slav. 252.50—257.50, mac. 222.50—227.50, koruza bač. 272.50—277.50, bel. 280—285, ban. 270—275, maj par. Vršac 277.50—282.50, srem. 272.50—277.50, maj 277.50—282.50, junij 285—290, moka 0 g 480—490, št. 2 460—470, št. 5 440—450, št. 6 405—415, št. 7 340—345, št. 8 240—245, otrobi: bač. 227.50—232.50, srem., ban. 225—230, fižol bač. 400—410. Tendence za koruzo čvrsta, v ostalem stalna. Promet: 15 vag. pšenice, 2 1/2 vag. jetmena, 148 vag. koruze, 6 vag. moka, 8 vag. otrobov.

Budimpešta (terminska borza), 23. aprila. Tendence vzdržana. Pšenica maj 33.48, 33.60, okt. 31.14, 31.38, zaklj. 31.30—31.32, rž maj 32.70, 32.80, zaklj. 32.76—32.80, okt. 26.74, 27.04, zaklj. 27.02—27.04, koruza maj 27.50, 27.68, zaklj. 27.68—27.70, julij 28.60—28.53, zaklj. 28.52—28.54.

Za duha in srce

Prvi internacionalni katoliški filmski kongres

Od 23. do 25. apr. t. l. se vrši v Haagu prvi internacionalni katoliški filmski kongres, in sicer pod nadzorstvom »Internacionalnega združenja katoliških ženskih zvez«. Gre za prvi poizkus javnega razgovora o internacionalnem občestvenem interesu na kulturnem pojavu, katerega vedno spremlja največje nezaupanje, ki je s svojo velikansko pomembnostjo v razmeroma kratkem času dosegel, da se upošteva. »Comité d'Organisation« je sestavljen predvsem iz duhovnikov in nekaterih pisateljev. Predsednik je dominikanec p. Hyacinth Hermanns. Dalje zastopajo: Poljsko jezuit p. Stanislaw Bednarsky, Belgijo kanonik A. Brohee, Italijo nekdanji minister Cavazzoni, Anglijo Macdonald, urednik »The Universe«, Nemčijo rektor Fröhling, urednik »Volkswart«, Avstrijo dr. Alfred Lampel, asistent avstr. prijatelj filma, Francijo kanonik Raymond, generalni tajnik katoliškega kinokomiteja, Švico vikar dr. Teobaldi, Španijo vseučiliški profesor Manuel Villareal y Perez. Posameznim predavanjem na kongresu so urejena po sledečih vidikih: Religija in morala v filmu, Cenzura, Mladinsko skrbstvo, Šola in kino, nacionalne organizacije, internacionalno skupno delo.

Kongres obrača torej svojo glavno pozornost na kulturna vprašanja in ne namerava, kot je razvidno iz programa, splošno znane škodljivosti kina obravnavati v negativni kritiki, marveč priti do pozitivnih zaključkov, da se filmski nivo dvigne v splošnem. Zato moramo ta kongres pozdravljati, ker nudi priložnost za javni razgovor o vseh vprašanjih, katerih polne odgovornosti se moramo v katoliškem taboru slednjič tudi zažeti zavedati. Mi vsi moremo zato želeči kongresu popoln uspeh, ki more filmu kot takemu biti samo dobrodošel, ker kar križi po pomoči pospešujočih idej.

Razstava slovenskih čipk v Parizu

Pred desetimi dnevi so zaključili v Parizu razstavo narodnih umetnosti Slovanov od Labe do Jadrana. Razstavo so pravzaprav priredili Lužički Srbi, ki so povabili k sodelovanju tudi Čehe, Poljake in Jugoslovane. Prireditelj ni bila torej oficijelna značka. Protektorat nad jugoslovanskim delom razstave je prevzela gospa Spalajkovičeva, soproga našega poslanika v Parizu. Predsednik razstavnega odbora je bil odlični M. Louis Marin, minister in predsednik internacionalnega zavoda za antropologijo v Parizu. Od jugoslovancev sta bila v odboru gospa Spalajkovičeva in g. Mirko Pretnar, slovenski novinar v Parizu. Ni znano, kdaj se je začelo s pripravi za razstavo. Čuli smo privatno nekaj o tem okoli Božiča v Ljubljani, vendar nas ni podrobno nihče informiral. Mogoče se je hotela napraviti pri nas iz tega kaka »skrivnost«, kar je navada ob razstavah zlasti v inozemstvu. Odlaslo se je po navadi vse na zadnji trenutek. Prav bi bilo, če bi bila naša javnost o tej razstavi malo prej obveščena, kar bi bil naš rojak lahko storil. Bila je zelo lepa prilika pokazati sedaj nekaj v Parizu, ko ni drugih večjih razstav. Koncem januarja je Kolo srbskih sester iz Belgrade prišlo v Ljubljani za kolekcijo slovenskih čipk. Te je preskrbel Drž. osrednji zavod za žensko domačo obrt na Turjaškem trgu. Z ozirom na bolj omejen prostor, je bilo poslanih tja 16 izbranih, reprezentativnih del in sedem tabel z najlepšimi čipkami, kar je dostojno reprezentiralo naše čipkarstvo. Poleg tega je razstavil naš rojak g. Mikulič, ki živi v Parizu, še precej vzorcev navadnih čipk g. Primožiča iz Zirov, ki so prav dekorativno učinkovale na razstavi. Keramična šola na tehnični srednji šoli je pa razstavila kolekcijo ličnih keramičnih del. Parisko časopisje, češko, poljsko in ameriško je precej obširno pisalo o tej razstavi. Slučajno imamo pri rokah revijo »Les Annales«, ki prinašajo sliko arh. Serajnikovega »Kosca« (klekljana čipka Drž. osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani) in »Le Monde Illustré«, ki prinaša staroslovenske čipke in »džurdževajke«, kar je po načrtih g. Zlate Štuffayeve izvršil zopet isti zavod. Kritika pravi, da so fine slovenske čipke čudo okusa in izpeljave. To, mislimo, je dovolj častna kritika naših slovenskih čipk, ki si morajo takorekoc same doma in v tujini utirati pot do renomeja, ki jim zaradi treptenosti in res solidne izpeljave tudi gre. Vsa hvala pa tudi gospe poslanikovi Spalajkovičevi, ki je celo brzojavno pozvala še eno pošiljatev vzorcev čipk, ki so bile prav vse razstavljene.

K sklepu poudarjamo, da bi bilo prihodnjih bolj umestno, da nas naši rojaki v Parizu, če jih zopet doleti ta čast, da bodo izvoljeni v kakšen razstaven odbor, preje obvestilo o pripravah, kakor pa da se kasneje — zvonijo po toči in to ne baš na najbolj okusen način.

Čujemo, da namerava Drž. osrednji zavod v Ljubljani razstaviti svoje izdelke, ko jih vrnejo iz Pariza, da bo imela slovenska javnost priliko ddeli, kar se je razstavilo v Parizu in da čujemo tudi domačo kritiko.

Angelo Cerkvenik: Roka pravice

Tragikomedija v osimh slikah. Režiser M. Skrbinšek.

Pisatelj sam je to dramo imenoval veselo-žalostno igro. Igra je bolj prikazovanje in dokazovanje nekih dejstev, med katere je vpletena usoda poduradnika Luke Možine, glavne osebe drame. Luka Možina je suženjsko dober poduradnik; naenkrat ga prevzame želja, da bi dosegel uradniško stopnjo in se zamislil celo v položaj načelnika ekonomskega oddelka. Okolica, ki mu je misel činično vdihnili, ubija v njem vse človeške čednosti; čim v močevi notranjosti raste manjja, ohrani na zunaj še svojo suženjsko naravo, dokler se končno ne zruši in nejnakašno konča v reki. Možno so namreč kmalu reducirali, in ker je mož govoril o korupciji, pa se ni dalo seveda nič dokazati, so ga za pol leta obsodili v zapor. Okoli tega junaka se vrste prizori, ki kažejo razmere v uradih: podkupljivost, ljubimkanje predstojnikov z uslužbenkami, gonjo uradnikov proti uradniku, moralno kapitalizma i. t. d.

Oblikovna osnova igre je psihološki naturalizem, ki naj bi odkril skrito podobo oseb in pokazal ljudi v njihovi nagoti. Ob tej osnovi gre štemljenje, pokazati razmere, ki so takorekoc na površju javnosti in zaslužijo, da jih spoznamo take, kakršne so, oziroma, da se ljudje sami vidijo v njih, in to v vsej žalostni smešnosti. To je bil pisatelj nam. Igra vendar taka, kakršna je, ne zadovoljuje. Pisatelj razmerje do snovi večinoma ni intenzivnejše kot je mogoče poročanje dnevnega opazovanja, ki sprejme dejstvo in ga z večjim ali manjšim temperamentom in sočustvovanjem komentira. Vsem čutimo, kako malo umetniško je ta snov pre-

gnetena, kako malo izoblikovana. Vsa komika prizorov je primitivna in dijalogi so mestoma trivialni. Redkokje nas igra zgrabi kot sugestivna sila, ker vse to, kar se nam prikazuje, je že v nas samih v prav taki ali boljši podobi; moč interesov je prešibka, da bi čutili dramo, čeprav ne moremo trditi, da bi bila zasnova igre slaba. Možnovo dramo začetimo šele v barski sceni, ki edina opravičuje uprizoritev dela. Tudi osma slika seže globlje, dasi težko verjamemo v krotki in spokorni demonizem moža, ki v culi prenaša staro uradniško uniformo in govori: »Samo pravica je tako mnogovrstna, da se včasih zazdi podobna nekakšni namišljeni krivici... Tako je dejal moj sosed v zaporu in se je smejal... Pravica je takšna, zlate moje zvezde, takšna je, ker sem vas ukradel, ker sem vas si prisvajal, preden bi na vas smel misliti.« i. t. d. Tako klavrn junak potrebuje pač finejšje obdelave, kot jo mu je dal Cerkvenik.

Uprizoritev igre je bila v rokah g. Skrbinškega, ki jo je skrbno pripravil. Izčrpal in podkrepil je zamisel igre, dasi nas ni mogel povsod prepričati, zlasti ne v Možinih monologih. V sceni sta ga podprla g. Iv. Vavpotič in g. prof. Šest, ki sta podčrtala ideološko stran igre. G. Kralj je podal v Možini dobro pogojenega slugo — poduradnika nam tudi pisatelj ni predstavil — Možina pa je bil igran z ljubeznijo do dela in umevanjem pisateljeve zamisli. Splošno se mora reči, da so igralci storili v polni meri svojo dolžnost — tako g. Povle kot načelnik, gđ. Debeljakova kot tipkarica Rina, g. Gregorin kot poduradnik Štefe. Izrazit rezoner je bil g. Lipah kot podjetnik Borštnik — še ne docela zlita, študijsko pa zanimiva je bila igra g. Debeveca kot prokurista.

Koncert pevskega društva »Krakovo-Trnovo«

Snoči, dne 23. t. m. je bil v filharmonični dvorani koncert moškega zbora »Krakovo-Trnovo«, ki ga večja g. M. Premelj. Sodeloval je tudi operni tenorist g. Banovec.

Zborovski program je štel dve starejši Devovi, dve Cobaničevi (? prireditbi bolgarskih nar. pesmi) in po eno Pavčičovo, Adamčičovo, Lebanovo, Mirkovo in M. Zeleznikovo pesem. Zanimala je Zeleznikova precej moderno pisana pesem v pretežno linearnem slogu. Peveci, po številu okrog 30, so videti dobro izveščani in lepo izgovarjajo; gosp. Premelj je skrbel za skrbno dinamično senčenje in ostro značilno prednašanje. Petje je bilo sočno in pretehtano in je privabilo skoro polno dvorano. G. Banovec je ob spremljevanju klavirja (g. Svetel) zapel eno Kogojevo in dve Osterčevi skladbi s svojim lepim glasom in čustveno prednašanje. Kogojevi »Letni motivi«, nekoliko starejše delo, je učinkovalo s svojim svojevrsnim značajem — Osterčeve stvari so se pa v Ljubljani sploh prvič čule toplot. »Solnce v zavesah« je zelo moderna skladba globokega občutja; »Štiri belokranjske« pa kažejo Osterca-humorista v prav prikladni luči; upajmo, da bomo kmalu spoznali še kaj njegovih instrumentalnih del, v delu pa ima, kakor poroča zadnja »Nova muzika«, tudi komično opero.

Koncert je uspel. S. V.

Obilici na Dunaju

v Dunaj, 23. aprila. (Tel. »Slov.«) Včeraj je v največji dunajski koncertni dvorani priredilo belgrajsko pevsko društvo »Obilice«, obstoječe iz 70 gospodov in 50 dam, pod vodstvom dirigenta belgrajske narodne opere Lovra Matačiča pevski koncert, na katerem so izvajali pesmi Mokranjca, Slavenskega, Vuka Dragovića in Hristića z izredno preciznostjo, finim razumevanjem in znatno muzikalnostjo. Dunajsko občinstvo je bilo očarano in je posamezne točke aplavdiralo tako, da so morali pevci ponovno dodajati še druge pevske točke. Ko so končno zapeli jugoslovansko narodno himno, se navdušenje kar ni hotelo poleči. Pred začetkom koncerta se je pripetil politični incident. Zveza bolgarsko-macedonskih študentov v inozemstvu je družstvu »Obilice« poslalo odprto pismo, v katerem trdijo, da so pevske točke, ki so na programu, čisto bolgarske in da bodo zato macedonski študenti motili koncert. Policija je zato odredila potrebne varnostne odredbe; vendar pa ni bilo nobenega motenja. Dunajski listi hvalijo umetniško kvaliteto belgrajskega zbora, ki se jutri povrne domov.

Šišenska Prosveta. V nedeljo dne 22. t. m. je oder Šišenske prosvete vpriporil Petrovičeve »Duše«. S tem v zvezi se je vršila proslava 10 letnice delovanja gđ. Orehove in je bila na višku igralskega izvajanja. Igralci brez izjeme so podali vseskozi premišljeno in globoko igro, z lepo besedo in prežeto s toplim čustvovanjem. Dasi je igra težka, so jo igralci v polni meri dovršili, tako da je šišenska prosveta na ta nastop lahko ponosna. Jubilanti so nam topot dali žive dokaze, kaj vse premore vztrajnost, jeklen značaj in ljubezen do umetnosti, četudi jim tekom 10 letnega delovanja niso cvelete rože na tem potu. Občinstvo žal ni našlo dovoljnega umevanja za igro, ker so nekateri s svojim obnašanjem pokvarili igralcem marsikako lepo zasnovo. V bodoče bi bilo bolje, da taki ljudje ostanejo doma. Jubil